

Αριθ. ΕΤ, 132833

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1876

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡΑΓΚΩΝ 6.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδου Σταδίου, 6.

1876

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20—ἢ συνδρομαὶ ἄγγ. ἀπὸ 1 γιν. ἰσότη. ἔτους καὶ εἰς ἑξῆσι.—Τιμὴ πρῶτη: φύλλον λ. 20.—Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σουλίου, 8. 2 Μαΐου 1878

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΑΙΝΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ ΡΙΚΑΡΔΟΥ

ἜΡΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ

Ἑξήμισ' ἰδί σελ. 257.

Β'

Ἔστι ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐργασία εἶναι τὰ προφυλακτικὰ τῆς πτωχείας καὶ τῶν φροντίδων, καὶ τὰ παραγωγὰ τῆς εὐπορίας, τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς ὑπολήψεως. Καὶ ἐπιποτὴ ἡ σημερινὴ ὑπόθεσις δὲν πρέπει ν' ἀναβάλλεται εἰς τὴν αὔριον.

«Πρὸς τί νὰ ἐπιθυμῶμεν καὶ νὰ περιμένωμεν καιροὺς καλῆτέρους; Μόνοι μας πρέπει νὰ πασχίζωμεν νὰ κάμνωμεν τὸν καιρὸν καλῆτερον. Ἡ ἐργασία δὲν ἐπιδέχεται ἐπιθυμίας. Ὅστις ζῆ ἐπιλήθων, ἀποθνήσκει πεινῶν. Δὲν ὑπάρχει κέρδος ἄνευ κόπου. Βοηθεῖτε λοιπὸν, χεῖρές μου, διότι περιοσίαι δὲν ἔχω, ἢ, ἂν ἔχω, εἶναι ἐπιθεωρημένη. Ὁ ἔχων τέχνην, ἔχει κτήμα. Ὁ ἔχων εὐθυμίαν, ἔχει ἐπάγγελμα, παρέχων κέρδος καὶ τιμὴν, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ῥικάρδος. Ἀλλὰ πρέπει καὶ τὴν τέχνην σου νὰ δουλεύης καὶ τὴν εὐθυμίαν σου νὰ ἐξασκήσῃς. Ἄλλως οὔτε τὸ κτήμα οὔτε τὸ ἐπάγγελμα θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ πληρώσωμεν φόρους.

Ἄν ἔχωμεν φιλοπορίαν, δὲν ἔχομεν πείραν. Ἡ πείρα κωλύει τὴν θύραν τοῦ ἐργάτου, ἀλλὰ δὲν τοῖμα νὰ ἐμῆ. Ἀστυνόμοι καὶ κλητήρες δὲν ἐμβαίνουν ἐπίσης, διότι ἡ μὲν ἐργασία πληροῖναι τὰ χρέη τῆς, ἡ δὲ ἀπειρία τὰ ἀξάνει. Δὲν ἔχεις ἀνάγκην οὔτε θησαυρὸν νὰ εὕρης, οὔτε συγγενῆ πλούσιον νὰ κληρονομήσῃς. Δούλευε τὸν ἀγρόν σου, ἐνῶ οἱ ὄκητροι κοιμοῦνται, καὶ θὰ ἔχῃς σίτον νὰ πωλῆς καὶ νὰ φυλάττῃς. Δούλευε σήμερον, διότι δὲν ἠξεύρεις ἂν αὔριον δὲν ἐμποδισθῆς. Ἐν καλὸν σήμερον ἀξίζει ὄθω αὐριον, λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ῥικάρδος, καὶ ἔπειτα προσθέτει: Μὴν ἀγίτης ποτὲ διὰ τὴν αὔριον, ἐπεὶ σήμερον ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς.

Ἄν καλὸς τις κύριος σὲ εἶχεν ὑπηρέτην, δὲν θὰ ἐντρέπεσο νὰ σ' εὕρη μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας; Δὲν εἶσαι τάχα σὺ ὁ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σου; Κοκκίνισε λοιπὸν ἑλέπων τὸν ἑαυτόν σου μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, ἐνῶ ἔχεις τόσα νὰ

πράξῃς διὰ τὸν ἑαυτόν σου, διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, διὰ τὴν πατρίδα σου, διὰ τὴν βασιλέα σου. Διὰ νὰ μεταχειρισθῆς τὰ ἐργαλεῖά σου, μὴ βάλῃς χεῖρόκτιν. Ἐνθυμήσου ἐπι γάτος μὲ χεῖρόκτιν πορτικὸς δὲν πιάνει, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ῥικάρδος. Εἶναι ἀλήθεια ἐπι χεῖς πολλὰ νὰ πράξῃς, καὶ ἴσως δὲν ἔχεις χεῖρας δυνατάς. Πήγαινε ὁμως βαφθέντά, καὶ θὰ ἰδῆς θαύματα. Πολλοὶ σταγόνας ὕδατος, μία μετὰ τὴν ἄλλη, τροποῦν τὴν πέτραν, μὲ τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ὑπομονὴν ὁ πορτικὸς κόττει γούμμαν, καὶ μὲ μικρὰ, ἀλλ' ἐπανειλημμένα, κτυπήματα πιάνει τὸ μέγα δένδρον.

Μοὶ φαίνεται ἐπι κάποιον ἀκούω νὰ λέγῃ: «Πρέπει ὁμως καὶ κάποτε νὰ διασκεδάζωμεν ἐν ἀνέσει.» Φίλε μου, ὅ ἀποκριθῶ ὅτι, ἔλεγεν ὁ ἀνθρωπάκος Ῥικάρδος: Ἄν θέλῃς, ἀπολαύσης καὶ ἀγασί, ἐνασχόλησε καλῶς τὸν καιρὸν σου, καὶ, ἐπειδὴ δὲν εἶσαι βέλαιος περὶ μίαν στιγμῆς, μὴ χέτης μίαν ὄραν. Ἡ ἀγασί εἶναι καιρὸς νὰ πράξῃς τίποτα ὠφέλιμον, τὴν ἀγασί ὁ φιλόπορος ἀνθρωπος τὴν εὕρισκει, ὁ φουροπορος ποτὲ, διότι ζωὴ ἀγασί καὶ ζωὴ φουροπορίας εἶναι δύο πράγματα διαφορετικά. Πολλοὶ ἀνθρωποὶ ἠθέλαν νὰ ζήσουν χωρὶς ἐργασίαν, καὶ μόνον διὰ τοῦ πνεύματος. Ἀλλ' ἐπι τῆς ἐλλείψεως κεφαλαίων ἐρχεται χρεωκοπία, ἐνῶ ἡ ἐργασία παρέχει εὐσυχίαν, ἀφθορίαν καὶ ἀκαλίψην. Φεῦγε τὰς ἠδονὰς, θὰ σοὺ τρέχουν κατόπι. Ὅσαί ἡ καλὴ γυνὴ γνῶθῃ, δὲν τῆς λείπει ποτὲ ὑποκάμισον. Ἄφωδ' ἔχω μίαν προβατίαν καὶ μίαν ἀγελάδα εἰς τὴν ἀλλήν μου, ἕλος ὁ κόσμος μοῦ λέγει: «Καλημέρα.»

Γ'

Ἔστι ἡ καρτερία καὶ ἡ ἐπιμέλεια προξενοῦν τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ἐπι πρέπει καθεὶς νὰ τελειώνη μόνος του τὰς ὑποθέσεις του.

Ἄλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐργάζεσαι, πρέπει καὶ νὰ ἦσαι ἐπίμονος, καρτερικὸς, καθιστικὸς καὶ ἐπιμελής, πρέπει νὰ ἐπιβλέπῃς τὰς ὑποθέσεις σου μὲ τοὺς ἰδίους σου ὄφθαλμοὺς, καὶ νὰ μὴ ἐμπιστεύεσαι ποτὲ εἰς τοὺς ἄλλους, διότι, καθὼς λέγει ὁ ἀνθρωπάκος Ῥικάρδος, δένδρον μεταφυτευόμενον, οἰκογένεια μετακομιζομένη, εὕρισκονται πάντοτε χειρότερα παρὰ τοὺς μένοντας ἐπι τοῦ αὐτοῦ τόπου. Καὶ πάλιν

Τρεις μετακομίσεις ισοδυναμούν με μίαν πυρκαϊάν. Και πάλιν Φύλαξε τὸ ἐργαστήριον, καὶ τὸ ἐργαστήριον θὰ σὲ φυλάξῃ. Καὶ πάλιν Ἄν θέλῃς αἱ ὑποθέσεις σου νὰ εὐδοκῶνται, τρέξε μόνος σου ἄν θέλῃς νὰ μὴν εὐδοκῶνται, στείλε ἄλλον. Καὶ πάλιν Ὁ θέλω νὰ πλουτήσῃ διὰ τοῦ ἀρότρου, πρέπει καὶ νὰ τὸ κρατῇ καὶ νὰ τὸ διαυθύνῃ. Καὶ πάλιν Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κυρίου κάμνει περισσότερον ἀπὸ τὰς δύο τοῦ χεῖρας. Καὶ πάλιν Ἐλλείψις ἐπιμελείας βλάπτει περισσότερον παρὰ τὴν ἑλλείψιν τέχνης. Καὶ πάλιν Ὅστις δὲν ἐπιβλέπει τοὺς ἐργάτας, τοὺς ἀφίνει τὸ βυλάντιόν του ἀνοικτόν. Πολλοὶ, ἐμπιστευθέντες εἰς τὴν ἀπαργύρησιν τῶν ἑλλείψεων, κατεστράφησαν· διότι, εἰς τὰ πράγματα τοῦ κάτω κόσμου, δὲν σώζει ἡ πίστις, ἀλλ' ἡ δυσπιστία. Ὁ φροντίων μόνος του διὰ τὰ πράγματά του, πάντοτε ὠφελεῖται, διότι, ἂν θέλῃς νὰ ἔχῃς ὑπερέτην πιστὸν καὶ εὐάρεστον, ὑπηρετοῦ μόνος σου. Μικρὴ ἀμέλεια γεννᾷ μεγάλην ζημίαν. Αἰὰ τὸ καρφίον χάνεται τὸ πετάλου· διὰ τὸ πέταλον χάνεται ὁ ἵππος· διὰ τὸν ἵππον χάνεται ὁ ἱππέδης, ὁ ἐχθρὸς τὸν κατασθάνει καὶ τὸν φορεῖ. Καὶ ὅλα αὐτὰ διότι δὲν ἐλήθη ὀλίγη φροντίς δι' ἐν καρφίον τοῦ πετάλου.»

Ἔκτεται συνέχεια.

Σ.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνίτην ἔτι σελ. 258.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΚΑΤΗ ΟΡΑΟΝ

Ἡ ἐνέργεια τῶν πνευμάτων.

“Ὅταν ἡ μαγείρσις θέλῃ νὰ ἀνάψῃ τὰ κάρβουνα τῆς, λαμβάνει τὸ φουσερόν καὶ φυσᾷ. Ἄν ὅμως δὲν ἔχῃ φουσερόν;

— Φυσᾷ μόνη τῆς.

— Εἶμεθα λοιπὸν ἡμεῖς ζωντανὰ φουσερά, καὶ ἔχομεν, φαίνονται, ἐντὸς μας μηχανὴν τινα κατεσκευασμένην ὡς τὸ φουσερόν;

Ἀκριβῶς. Διὰ νὰ ἐννοήσῃς δὲ καλλίτερα τὸν μηχανισμόν τῶν πνευμάτων, πρέπει νὰ σοῦ ἐξηγήσω πρώτων συντόμως τὸν μηχανισμόν τοῦ φουσεροῦ, τὸ ὅποιον ὅλοι γνωρίζουσι, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἠξεύρωσι πῶς ἐνεργεῖ.

Τὸ φουσερόν, καθὼς βέβαια γνωρίζεις, σύγκειται ἀπὸ δύο μικρὰς σανίδας, αἵτινες εἶνε ἐνωμέναι δι' ἐνὸς τεμαχίου δέρματος, καὶ δύνανται οὕτω νὰ πλησιάζωσι πρὸς ἀλλήλας καὶ νὰ ἀπομακρύνωνται κατὰ τὴν ἀνάγκην. Τοιοῦτοτρόπως δὲ διὰ τῶν σανίδων αὐτῶν, καὶ τοῦ δέρματος τὸ ὅποιον τὰς ἐνώνει, ἀποτελεῖται ἐν μικρὸν κιβώτιον, τοῦ ὁποῦ ἡ χωρητικότης αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται καθ' ὅσον αἱ σανίδες ἀπομακρύνονται ἢ πλησιάζουσιν πρὸς ἀλλήλας.

Ὅταν αἱ σανίδες εἶνε ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης, τί ἔχει τὸ κιβώτιον ἐντὸς του; — Τί-

ποτε! Ὁ ἀνακράξῃς βεβαίως. Καὶ ὅμως κἄτι ἔχει. Ἐχει ἀέρα, ὅπως ἔχουσιν ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα νομίζομεν ἡμεῖς κενά· διότι ὁ ἀὴρ εἶνε παντοῦ· εἰσχωρεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἀδειαν, καὶ καταλαμβάνει ὅλας τὰς θέσεις, ὅσας εὐρίσκει κενάς.

Ἄν ἀπομακρύνωμεν τὴν τὰς σανίδας τοῦ μικροῦ κιβωτίου, τί συμβαίνει;

ὑποθέτεις ἴσως, ὅτι τὴν πλεον δημιουργεῖται ἐντὸς αὐτοῦ κενόν τι, ἀφοῦ γίνεται ἐντὸς τοῦ κιβωτίου θέσις, ὅπου πρότερον δὲν ὑπῆρχε τίποτε.

Καὶ ὅμως, ἂν προσέξῃς ὀλίγον εἰς τὴν ἐπάνω σανίδα τοῦ φουσεροῦ, ὅα ἰδῆς ὅτι ὑπάρχει μικρὰ τις ὀπή, καὶ ὑποκάτω αὐτῆς ἐν τεμαχίον δέρματος, τὸ ὅποιον τὴν κλείει. Τὸ δέρμα αὐτὸ εἶνε καθὼς αἱ θύραι ἐκεῖναι τῆς καρδιάς, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν, αἵτινες ἀνοίγουν μὲν διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις, δὲν ἀνοίγουν ὅμως διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Δι' αὐτῆς λοιπὸν τῆς ὀπῆς εἰσορμᾷ ὁ ἀὴρ εἰς τὸ κιβώτιον καὶ γεμίζει τὸ κενόν, τὸ ὅποιον γίνεται ἐντὸς αὐτοῦ ἐνθ' ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες. Ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον πλησιάζωμεν τὰς δύο σανίδας πρὸς ἀλλήλας, ὁ νεοφερμένος αὐτὸς ἀὴρ, ὅστις εἰσῆλθε μὲν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου διὰ τῆς ὀπῆς ἐκείνης, δὲν δύναται δὲ πλεον νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διότι τὸ δέρμα δὲν τὸν ἀφίνει νὰ περάσῃ, ὅθλιον καὶ μὴ ὀθλιον ἐξέρχεται ὀρμητικῶς διὰ τοῦ σωλήνος, ὅστις εἶνε εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κιβωτίου, καὶ πίπτει ὡς ἀνεμὸς ἐπάνω εἰς τὸ πῦρ. Τότε πάλιν ἀπομακρύνονται αἱ σανίδες, διὰ νὰ πλησιάζωσιν ἐκ νέου, καὶ ἡ αὐτὴ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται.

Αὐτὸ τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὸ στήθος μας. Τὸ στήθος μας εἶνε ἐν εἶδος φουσεροῦ, πολὺ ὅμως ἀπλούστερον· διότι ἔχει μίαν μόνην σανίδα, καὶ ἓνα μόνον σωλήνα, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ ἀὴρ καὶ εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται.

Ὁ σωλὴν εἶνε ὁ λάρυγγς, περὶ τοῦ ὁποῦ ὠμιλήσαμεν ἤδη, ἂν ἐνθυμῆσαι, ὅταν ἔγαινε λόγος περὶ τοῦ φάρυγγος, καὶ περὶ τοῦ πῶς καταπίνομεν. Συγκοινωνεῖ δὲ μετ' τὸν ἐξωτερικὸν ἀέρα διὰ μέσου τοῦ στόματος, καὶ τῆς βίβης συγχρόνως, καὶ τοιοῦτοτρόπως δυνάμεθα νὰ ἀναπνέωμεν ὅπως θέλομεν, εἴτε διὰ τῆς βίβης ἢ διὰ τοῦ στόματος.

Ὡς πρὸς τὴν σανίδα τοῦ φουσεροῦ μας, σὲ εἶπον ὀλίγας λέξεις, ὅταν ἔγαινε λόγος περὶ τοῦ ἥπατος. Εἶνε τὸ διάφραγμα, τὸ χωρίσμα δηλ. ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποῦ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σώματος μας χωρίζεται εἰς δύο, τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν.

Τώρα εἶνε ἀνάγκη νὰ λαλήσωμεν περὶ αὐτοῦ κἄπως λεπτομερέστερον, καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐν πρώτοις τὴν κατασκευὴν τοῦ φουσεροῦ μας.

Ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἀπὸ

τὸν τράχηλον μέχρι τῶν νεφρῶν, εἶνε παρατεταγμένα, τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, δώδεκα τοξοειδῆ ὄστα, τὰ ὁποῖα ἐνομάζονται πλευραί.

Αἱ ἑπτὰ πρῶται ἐξ αὐτῶν, δηλαδή τὰ ἑπτὰ πρῶτα ζεύγη των, στηρίζονται ἐμπρὸς καὶ συνενώνονται οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τινος ὄστου, τὸ ὁποῖον ἐνομάζεται στέρνον, καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν λαιμὸν μέχρι τῆς κοιλότητος τοῦ στομάχου, καθὼς δύναται νὰ ἐξετάσῃ καὶ μόνη σου διὰ τοῦ δακτύλου. Αἱ ἄλλαι πλευραὶ δὲν ἔχουσιν ποῦ νὰ στηριχθῶσι, καὶ διὰ τοῦτο συνενώνονται ἐκατέρωθεν μεταξὺ των καὶ συνδέονται διὰ μέσου ὕλης τινος ἀρετὰ στερεᾶς καὶ πολὺ ἐλαστικῆς, ἣτις ἐνομάζεται χόνδρος. Ἄν ἐφυγες ποτὲ τὴν πλάτην ἀρνίου, ὅα παρετήρησας βεβαίως εἰς τὸ ἄκρον τῆς στερεᾶς τινος ὕλην ἐλαστικὴν καὶ κἄπως διαφανῆ, ἣτις ἐκτείνεται κἄκλω τοῦ ὄστου, καὶ τραγαρίζει, καθὼς λέγομεν, ὅταν τὴν μασσῶμεν. Ἡ ὕλη αὐτὴ ἐνομάζεται χόνδρος.

Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ, τὸ στέρνον καὶ αἱ πλευραὶ, ἀποτελοῦσιν οὕτως εἰπεῖν τὸν σκελετὸν τοῦ φουσεροῦ μας, τὸ ὅποιον εἶνε εὐρυχωρότερον πρὸς τὰ κάτω καὶ στενότερον πρὸς τὰ ἐπάνω, ὅπου τελειώνει εἰς ἐν εἶδος δακτυλίου, διὰ μέσου τοῦ ὁποῦ περιώσιν ὁ οἰσοφάγος καὶ ὁ φάρυγγς, πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου.

Τὰ διὰ μέσου τῶν πλευρῶν κενὰ διαστήματα κατέχονται ὑπὸ μυῶν, οἵτινες συνδέουσιν τὴν μίαν πλευρὰν μετ' τὴν ἄλλην, τὸ δὲ κάτω θνοίγμα κλείεται ὑπὸ τοῦ διαφράγματος.

Τὸ διάφραγμα, καθὼς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, εἶνε μέγας τις μῦς, λεπτότατος, ἐκτεινόμενος ἐν εἶδει ὑφάσματος μεταξὺ τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας· συνδέεται δὲ ἐσωτερικῶς μετ' τὸ κιβώτιον αὐτὸ, τὸ ὅποιον σοῦ περιέγραψα, διὰ πολλῶν μικρῶν δερμῶν.

Κινεῖται δὲ τὸ διάφραγμα, ὅπως κινεῖται καὶ ἡ σάνις τοῦ φουσεροῦ· φουσκώνει δηλαδή καὶ συστέλλεται, καθὼς φουσκώνει εἰς τὸν ἀνεμὸν ἐν μανδῆλιον, τοῦ ὁποῦ κρατεῖ τις τὰς τέσσαρας ἄκρας, καὶ τεντώνεται πάλιν κατόπιν, ἂν οὐρῇ τις μετ' δύναμιν τὰς ἄκρας του.

Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, τὸ νὰ φουσκῶνῃ δηλαδή καὶ νὰ τεντώνεται πάλιν, ἀποτελεῖ μόνον τοῦ τοῦ διάφραγμα, ἀλλὰ κἄπως ἀντιστρόφως. Διότι ἐνθ' κατὰ τὴν φυσικὴν του θέσιν εἶνε κολλὸν κατὰ τὸ μέσον, ὡς φουσκῶμενον μανδῆλιον, καὶ κατέχει οὕτω μέρος τι τοῦ στήθους, ὅταν πρόκειται νὰ κάμῃ τῶπον εἰς τὸν ἀέρα (ὅταν δηλαδή ἀναπνέωμεν) τεντώνεται, γίνεται ἐπίπεδον, καὶ τὸ διάστημα τοιοῦτοτρόπως, τὸ ὅποιον κατέχευε πρότερον, παραχωρεῖται εἰς τοὺς πνεύμονας οἵτινες διαστέλλονται· τότε ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται διὰ τῆς βίβης καὶ τοῦ στόματος, καὶ γεμίζει τὸ κενὸν ὅπερ ἐσχημάτισαν οἱ πνεύμονες.

Μετ' ὀλίγον τὸ διάφραγμα χαλαροῦται καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν του θέσιν, οἱ πνεύμονες συστέλλονται, καὶ ὁ ἀὴρ στενοχωρούμενος, ἐξέρχεται ἐκείθεν ὅθεν εἰσῆλθεν ὁ ἄλλος.

Πρόσεξε ὅτι εἶπα ὁ ἄλλος· διότι ὁ ἀὴρ, ἐξέρχόμενος, δὲν εἶνε πλεον ὅ ἴδιος. Αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ μυστήριον τοῦ διατὸ ἀναπνέομεν, καθὼς ἡ κίνησις ἐκεῖνη τοῦ διαφράγματος, περὶ τῆς ὁποῖας εἶπομεν, εἶνε ἡ ἐξήγησις τοῦ πῶς ἀναπνέομεν.

Ὅα μοῦ παρατηρήσῃς ἴσως, ἔτι εἰς ὅσα σοῦ εἶπα δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀξιοθαύμαστον, ὅτι ἡ ἐξήγησις αὐτὴ εἶνε λίαν ἀπλῆ, καὶ ὅτι οὐδ' αὐτὴ ἡ παρομοίωσις μετ' τὸ μανδῆλιον σοῦ ἔκαμε καμμίαν ἐντύπωσιν.

Περίμεινε ὀλίγον, καὶ μὴ ἐιάξῃσαι.

Εἶδομεν ἕως τώρα τὴν μηχανὴν, δὲν εἶδομεν ὅμως ἐν μικρὸν διαμῦνον, τὸ ὅποιον κατὰ ἐντὸς αὐτῆς, καὶ τώρα μετ' ὀλίγον ἀρχίζουσιν, κυρία μου, τὰ μαγικά.

ὑπάρχουσιν εἰς πολλὰς οἰκίας γηραιὸι ὑπηρεταί, οἱ ὁποῖοι εἶνε τρόπον τινὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ἄγαποῦν τοὺς κυρίους των μέχρι θανάτου, διότι αὐτοὶ τοὺς ἀνέθρεψαν, ζοῦν δι' αὐτοὺς, καὶ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην παραγγεῖλιας ἢ διαταγῆς διὰ νὰ κάμουν τὴν ὑπηρεσίαν των, διότι τὴν ἐκτελοῦν μόνον των ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ ἐργασία εἶνε δι' αὐτοὺς συνήθεια, μάτην δὲ θέλει προσπαθῆσαι ὁ κύριός των νὰ μεταβάλλῃ τὰς συνήθειας των· καὶ ἂν πρὸς στιγμήν τὸν ὑπακούουσιν, ἢ συνήθεια ἐπικρατεῖ, καὶ ἡ ἐργασία των ἐξακολουθεῖ καθὼς πρότερον.

Τοιοῦτός τις ὑπηρετῆς τοῦ καλοῦ παλαιοῦ καιροῦ εἶνε τὸ διάφραγμα.

Ὅταν ἦσο μικρὰ ἀκόμη καὶ νήπιον, ἐν κοιλίᾳ κρέας δηλαδή, τὸ ὅποιον οὐτε δύναμιν εἶχε, οὔτε γνῶσιν, οὔτε θέλησιν, οὔτε ἔξευρε νὰ διατάξῃ τὸ πρῶτον εἰς τὰ ὄργανά του, τὸ διάφραγμα σου ἤρχισε νὰ ἐργάζεται μόνον σου, καὶ μετ' τὴν πρώτην σου ἀναπνοὴν ἤρχισεν ἡ ζωὴ σου. Ἀπὸ τότε ἐξακολουθεῖ ἐργαζόμενον, καὶ ἡ τελευταία του ἐργασία ὅα ἦνε ἡ τελευταία σου πνοή.

Ὅταν κοιμᾷσαι ἡσυχος καὶ ἀμέριμνος, ἐκεῖνο ἐργάζεται. Κτυπᾷ μεσονύκτιον, καὶ ὅλος ὁ κόσμος εἶνε βυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ τὴν ἀνάπαυσιν· αὐτὸ ὅμως ἀγρυπνεῖ, διότι ἂν ἀναπαυθῇ, σὺ δὲν ἐξυπνῆς πλεον.

Καὶ ὅμως ὁ ἀκάματος αὐτὸς προστάτης καὶ φύλαξ τῆς ζωῆς σου εἶνε ὑπηρετῆς σου. Διάταξέ τον, καὶ ὅα σὲ ὑπακούσῃ. Δύνασαι νὰ τὸν κάμῃς νὰ ἐργασθῇ ταχύτερα, ἀργότερα, ὅπως θέλεις, ἢ καὶ νὰ σταματήσῃς ἐντελῶς τὴν ἐργασίαν του, ἀλλ' ὅχι διὰ πολλὸν καιρὸν, διότι τότε θὰ βαρυνθῇ ἐπὶ τέλους, ὅα σὲ παρακούσῃ, καὶ ὁ ἀρχισὴ πάλιν νὰ ἐργάζεται. Πικρῶς, ὅτι

κρατήσω και κάλαμον να κινήσω και την πατρική μου περιουσία να διαθέσω' ενός δὲ και μόνου ἤμην κύριος, τῆς καρδίας μου, και ταύτην ἀφιέρωσα ἔκτοτε δλόκληρον εἰς τὴν πατρίδα σου. Τὴν μὲν νόκην κατεγίνωμην εἰς μελέτην τῶν ἔργων τῶν ἀθανάτων προγόνων σου, τὴν δὲ ἡμέραν εἰς συλλογὴν και διάδοσιν τῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰδήσεων' και εἰ μὲν ἦσαν ἀγαθαί, τὸ φρόνημά μου, ἀνεπηρεζόμενον ἤδη ἐκ τῆς ἀναγνώσεως, ἀνεπηρεζώτο ἔτι μᾶλλον, εἰ δὲ κακαί, τὰ δάκρυά μου ἔβρεον ἄφθονα. Και μὲν ἐθρήνου και τὰς παρεκτροπὰς ὑμῶν, ποτὲ ὅμως οὔτε παρεκτροπὴ, οὔτε συκοφαντία ἴσχυσε νὰ ψυχράνη τὴν καρδίαν μου. Και τὴν ὄραν δὲ ταύτην, ὅτε ὁ ὑπὲρ ὑμῶν ἐνθουσιασμός τῆς Βυρόπτης ἐσβέσθη, ὅτε πράγμασεν ὁ συρμός τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας και διεδέχθη αὐτὸν ἕτερος, ὁ πρὸς τοὺς ἐχθρούς τῆς Ἑλλάδος, ὅτε ἀναθεματίζεται ἡ ὄρα καθ' ἣν ἐκπυρολήθη ὁ στόλος ἐν Πύλῳ και ἀπεδιώχθη ἐκ τῆς Πελοποννήσου ὁ Ἰβραῖμ, ὅτε λησμονήσαντες τὴν Χίον, τὸ Μεσολόγγιον, τὴν Σφακτηρίαν, τὰ Παρρῆζ, ἀρνοῦνται: ὡς και αὐτὴν τὴν ἀνδρίαν και τὴν ἀφοσίωσιν τῶν Ἑλλήνων, δὲν πάύεται καλλόμενον τὸ στῆθός μου ὑπὲρ τῆς πατρίδος σου.»

Και ἀληθῶς δὲν ἐπαύετο' διότι δάμεις μετὰ ταῦτα εἶδον τὸν ἄνδρα, εἶδον δὲ πολλάκις, εὖρον ἀναλλοίωτον τὸ ἀρχαῖον αἰσθημα, ὑπερ και ἀπεδείκνυε διαφοροτρόπως, τῆς μὲν φιλοξένου αὐτοῦ οἰκίας τὰς ὕρας ἔχων ἀνοικτὰς πρὸς πάντα Ἑλληνα, ἐν δὲ τῇ πλουσίᾳ αὐτοῦ βιβλιοθήκη θησαυρίζων ἐπιμελῶς, ἐνίοτε δὲ και δι' ἀδράς δαπάνης, πᾶν βιβλίον ἢ φυλλάδιον γραφὸν ἑλληνιστὶ πρὸ τῆς ὑποδουλώσεως, μετὰ τὴν ὑποδοῦσίωσιν και μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν, και αἰετοποτε συνδιαλεγόμενος και συζητῶν τὰ τῆς Ἑλλάδος και μετριοφρόνως χορηγῶν συμβουλὰς. Ἦδη γὰρ δὲ μάλιστα ἐνεκα τῆς πολιτικῆς ἡμῶν καταστάσεως, ἣν ὅμως δὲν ἀπέδιδεν ὄλην εἰς σφάλματα Ἰωαννῆ. «Βλέπω, εἶπέ μοι περιαλγῆς τῷ 1859, ὅτι ἡ καθ' ὑμῶν καταφορά κατήντησε συστηματικῆ' μάτην δὲ ἐνθυμίζω εἰς τοὺς κατηγήρους τοῦ ὑμετέρου ἔθνους ὅτι τῆς καταστάσεως ταύτης τὴν εὐθύνην ἔχουσι πᾶν δικαίωμα οἱ Ἕλληνες νὰ ριψώσιν ἐπὶ τὰς τρεῖς δυνάμεις, και ὀνομαστὶ ἐπὶ τὴν Γαλλίαν και τὴν Ἀγγλίαν, μεταβαλοῦσας τὴν Ἑλλάδα εἰς πεδῖον Ἄρεως, εἰς θέατρον ἀντιζηλίας, εἰς ἐκεῖνας μὲν ἀδοξον, εἰς ταύτην δὲ ἐπιθλαβές' διότι τὸ κατ' ἐμὲ ἢ μεταξὺ αὐτῶν διαμάχη παρεκώλυσε και διέστρεψε τὴν ὑμετέραν πρόδοον, ἐνῶ, ἔχουσαι τὸ αὐτὸ συμφέρον κατὰ τὴν ἀνατολήν, ὄφειλον, καθὼς συνέπραξαν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας, οὕτω νὰ συμπράξωσι και ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ὑμῶν. Δὲν ἐνθυμοῦνται ὅτι τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα δὲν ἐλύθη εἰς Σερβιστοῦπολιν και ὅτι ἵνα λυθῇ ἀσφαλέστερον και εὐρωπαϊκώτερον, χρέος εἶχον

οὐχὶ νὰ διασπάσωσι και νὰ λάβωσιν ἐκάστη ἀδελφὸν ὑπὸ τὴν ἰδίαν προστασίαν ἀνὰ μίαν μερίδα τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τὸ ἔθνος δλόκληρον.»

«Ὅτε δὲ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1873 ἔτους, ἀπελθὼν εἰς Παρισίους ἔδραμον πρὸς τὸν ἀρχαῖον φίλον μου, ἠνοιξέ μοι μὲν τὰς ἀγκάλας περιχαρῆς, εἰς τὸ πρόσωπον ὅμως αὐτοῦ παρετήρησα ἔχνη μελαγχολίας τόσο μᾶλλον καταφανῆ, ὅσο ἦτο συνήθως γαλήνιος τὴν ὄψιν, πρὸς τὸ ἦθος και ἡμελὸς τὴν διάθεσιν. Φυσικὸν δὲ ἦτο ν' ἀποδώσω τὴν μεταβολὴν εἰς τὸν θάνατον τοῦ φιλάτου αὐτοῦ Παοῦλ ἐν, μονογενῆ μάλιστα ὄντα, ὑπερηγάπα και ἀνέτρεφεν ἐπιμελῶς. Ἄλλ' ἢ μελαγχολία, ὡς μετὰ μικρὸν ἐπείσθη, προήρχετο και ἐξ ἑλλης αἰτίας. «Ὁ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔρος μου, εἶπέ μοι, διαμένει πάντοτε ὁ αὐτός, ἀλλὰ δὲν διαμένουσι και αἱ πεποιθήσεις μου. Ἄν και δὲν εἶδον ἐκ τοῦ πλησίον τὴν πατρίδα σου, εἶχον ὅμως συμπεράνει ἐκ τῆς μετὰ πολλῶν συμπολιτῶν σου πολυχρονίου ἀναστροφῆς μου. και ἐκ τῆς συνείσεως μεθ' ἧς προάγει και διοικεῖ καστος ὑμῶν τὰ ἴδια συμφέροντα, ὅτι και προαίρεσιν και ἱκανότητα ἔχετε νὰ διοικήσετε προσηκόντως και τὰ δημόσια. Παρ' ἐλπίδα ὅμως βλέπω ἀπὸ δεκαετίας ὅτι στερεώθη και τῶν δύο ταύτων ἀρετῶν, μάλιστα δὲ τῆς πρώτης, διότι ἡ ἰδιοτέλεια ὑπερνικᾷ.»

Και ταῦτα, ῥηθέντα μετὰ λύπης προφανοῦς, κατέπληξάν με, διότι ἀπαράλλακτα εἶχον ἀκούσει και παρὰ τοῦ Γκιουζῶ ὁ Γκιουζῶ δὲ, ὡς γνωστὸν, δὲν ἦτο ἀπλοῦς λογιστάτος, ἀλλ' ἀκριβῆς παρατηρητῆς τῶν γινομένων και ἀσφαλῆς ἐκτιμητῆς τῆς ἀξίας.

«Και ὅτι ὑπερνικᾷ, ἐξηκολούθησε λέγων, ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀενάου ἀλλαγῆς τῶν ὑποουγείων, τὴν ὁποῖαν παρακαλοῦθαι και αὐτῶν τῶν κλητῆρων ἢ ἀλλαγῆ. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς μίαν σελίδα τῆς Παιδείας ἀνήγγειλές ποτε νέον ὑποουγεῖον, και ὅτι εὐθὺς εἰς τὴν ἐπομένην ἀνήγγειλές ἄλλο' οὔτε 24 ὥρας διήρκεσε τὸ πρῶτον. Ἦ περὶ ὅμως διδάσκει ὅτι ἀξία οἴκτου τὰ κράτη τὰ διοικούμενα ὑπὸ ἀνθρώπων και πραγμάτων ἐφημέρων' διότι ἡ προσωρινότης, βίπτουσα εἰς ἀληθῆ ναυτίαν τοὺς ἐπιβαίνοντας εἰς τὸ ἀδικόπως κλυδωνιζόμενον ἀκάφος τῆς πολιτείας, ἐπὶ τοσούτον ἐξαντελεῖ τὴν διάνοιαν, ὅστε, πλὴν μόνως τῆς προσοχῆς εἰς τὰ ἡμερήσια συμβεβηκῆτα, οὐδαμῶς ἑλλη δύνامي; ὑπολείπεται εἰς αὐτήν. Και τούτου ἐνεκα οὔτε μορφοῦνται πολιτικοὶ χαρακτήρες, ἢ ἂν μαρρωθῇ ποτε τοιοῦτος ταχέως συντρίβεται.» Ἐπειδὴ δὲ ἤκουον σιωπῶν, αὐτὸς διακόψας τὸν λόγον και στραφείς πρὸς ἐμὲ

«Μήπως σ' ἐλύπησα, ἠρώτησεν ὕψους ἔχων τοῦ; ὀφθαλμοῦς, ἐρμηνεύσας μετὰ παρρησίας τὸ φρόνημά μου; ἀλλ' ἀγνοεῖς ὅτι ἀγαπῶ τὴν

Ἑλλάδα ὅσον και σὺ; Ἀξίον τὸ πρῶτὸ θὰ ἔλω νὰ σ' ἐπάρω νὰ ὑπάγωμεν εἰς Παρουζῶ (τὴν ἐαρινὴν αὐτοῦ ἔπαυλιν) ὅπου κατοικεῖ, και ἐκεῖ συνδιαλεγόμεθα ἀνετώτερον.»

Ἄλλ' ἐπειδὴ, ἐπιλείποντός με τοῦ χρόνου, δὲν ἐδέχθη τὴν φιλόφρονα πρόσκλησιν, αὐτὸς ἀναλαβὼν τὸν λόγον

«Δὲν ἐγκατέλειψεν, εἶπε, μόνη ἡ Ἑλλὰς ἑαυτήν, ἐγκατελείφθη δυστυχῶς και ὑπὸ τῆς Εὐρώπης ἡ Βυρόπη κηρύττει αὐτὴν ἄμοιρον χρηστέτητος και διοικητικῆς ἐμπειρίας.»

Και ὡς ἂν ἤθελε νὰ μὲ παραμυθήσῃ, ἀνυψώσας μετὰ μικρὸν φωνεῖν τὸ πρόσωπον, προσέθετο ὡς ὑπὸ προφητικῆς ἐπιπνοίας τὰ ἐξῆς:

«Κατ' ἐμὲ ὅμως, νομίζω δὲ ὅτι δὲν μὲ παρᾶσσει ὁ ἑλληνισμός μου, πιστεύω ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἔσωσαν, σώζουσι και θὰ σώσωσι τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς' και ὅτι, ἂν αἱ παρεκτροπαὶ ὑμῶν ἐγίνοντο ἀλλαχού, τὰ ἐξ αὐτῶν ἐγκλήματα ὁ ἀπέβαινον και πολυαριθμότερα και βαρύτερα. Δὲν βλέπεις ἐνταῦθα, εἰς τοὺς ἀγαπητούς σου Παρισίους, πῶς ἐξήγησε τὴν κοινήν γνώμην ἢ θρησιώδεια;—Διεβαίνομεν δὲ τὴν ὄραν ἐκείνην πλησίον τοῦ τυρποληθέντος Κραμεικοῦ.—Εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐχὶ γυναῖκας ἀλλ' οὔτε ἄνδρας θρησιώδεις ἔχετε και τὸ ἀγαθὸν φαίνεται μοι ἐν γένει ἐπικρατέστερον τοῦ κακοῦ. Ἦ ὑμετέρα κοινωνία περιέχει στοιχεῖα ὑγιέστερα τῶν λοιπῶν' ἀλλ' εἰσθε μικροὶ και ἀδύνατοι' τὴν σμικρότητα ὅμως και τὴν ἀδυναμίαν δύνασθε ν' ἀναπληρώσετε ἐπιτυχῶς διὰ τῆς πολιτικῆς χρηστοθελίας, ἐκβαίνοντες οὕτω τὴν εὐνοίαν τῆς Εὐρώπης, ὅπως ἐξεδιάσσετε και ἄλλοτε αὐτὴν διὰ τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς.»

Και ταῦτα τὰ τελευταῖα χρυσᾷ ἔπη, ἢ τινα ἤκουσα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἀειποθήτου φίλου μου και φίλου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἀκισθῆλου φιλέλληνης BRUNET DE PRESLE.

Ἐγεννήθη δὲ ἐν Παρισίοις τῷ 1800 και ἐτελεύτησεν ἐν Παρουζῶ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1875 ἔτους. Ἐσοῦδάσε φιλολογίαν και φιλοσοφίαν, ἐνεκύψεν εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας; και ἰδίως εἰς τὴν ἱστορίαν ἀρχαίαν τε και νεωτέραν τῶν Ἑλλήνων. Ἐλάλει δὲ και τὴν νεοελληνικὴν ἐλευθέρως, μεταφράσας εἰς αὐτὴν τὰς Γνώμας τοῦ La Rochefoucauld και τὸ Περὶ τῶν καθηκόντων πόνημα τοῦ Σιλβίου Πελλίκου. Ἐδημοσίευσεν τοὺς βίους πολλῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος, οἷον τοῦ Βότσαρη, τοῦ Γερμανοῦ, τοῦ Καποδιστρίου, τοῦ Κανάρη και ἄλλων, καθὼς και μονογραφίας περὶ Χίου, περὶ Ἰδρας, περὶ τοῦ ἐν Λαυδίῳ ἑλληνικοῦ παπῆρου, περὶ τῶν τάφων τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων κλ. Ἐγραψε τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς βωματικῆς κατακτῆσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἐπιλοπόνθησεν ὀγκώδεις σύγγραμμα περὶ τῶν ἐν Σι-

κελίᾳ ἑλληνικῶν ἀποικιῶν και πλείστα ἄλλα, τὰ μὲν ἰδόντα τὸ φῶς, τὰ δὲ ἀνέκδοτα. Διὰ τὴν πολυμαθειαν δὲ αὐτοῦ ἀνηγορεύθη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν, καθηγητῆς τῆς νεοελληνικῆς ἐν τῷ Collège de France, συντέλεσεν εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς ἐν Παρισίοις Association pour l'encouragement des études grecques en France και ἐξελέγη πρόεδρος αὐτῆς. Ἐφερε τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς και τὸ χρυσοῦν τοῦ Σωτήρος, και ἦτο μέλος πολλῶν σοφῶν ἑταιριῶν. Προαισθάνθεις δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ διέταξε τὰ τῆς κηδείας και κατέλιπε διὰ διαθήκης τὴν πλουσιωτάτην αὐτοῦ βιβλιοθήκην, τὴν ἑλληνικὴν, εἰς τὴν ἐν Παρισίοις σχολὴν τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἣς ὑπῆρξε τὸ ἀγλάσμα. Ἄλλὰ και τὰ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐλησμονήσεν «*Veillez distribuer à tous les vôtres, ἔγραψεν ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ δευτερότοκος αὐτοῦ θυγάτηρ εἰς τὴν ἐμὴν, nos meilleurs souvenirs. Mon père y joint les siens et vous prie de remercier pour lui M' Dragoamis du livre qu'il lui a envoyé (Ἱστορ. Ἀναμν.); il l'avait lu avec grand intérêt et en avait expliqué des extraits à son cours; il comptait même en faire le sujet d'une conférence lorsque la maladie est venue interrompre ses chers travaux, ce qui est une bien grande privation pour lui.*» Ὁ δ' ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ λεπτομερέστερον τὰ περὶ τοῦ ἀοιδίμου φιλέλληνης, ἔς ἀναγνώσῃ τὴν ἐν τῇ «*Revue politique*» τῆς 6 Νοεμβρίου 1875 καταχωρισθεῖσαν βιογραφίαν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ μαρκαησίου De Queux de Saint-Hilaire.

N. ΔΡΑΓΟΜΙΣ.

ΑΠΟΔΙΜΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΟΝ

Συλλογὴν 181 σελ. 261.

ΣΤ'

«Τὴν 16 Φεβρουαρίου ἐφάνη κατὰ πρῶτον ὁ ἥλιος και τὴν 25 ἢ ἐκ πάγων στείγη, ἐλαττωθεῖσα διὰ μίαν, ἐλεπτύνετο ἀδικόπως και ἐσχηματίσεν ἀληθῆ κυκλοειδῆ προμαχθῶνα περὶ τὸ πλοῖον. Τὸ ψῆγος ἐγένετο δριμύτερον, και περὶ τὰ τέλη Φεβρουαρίου ἐφθασεν εἰς τὸν 37^{ον} βαθμὸν Ἰεωμῆρου. Τὸ ἔθρειον σέλας, τὸ ὅποιον ἐφώτιζεν ἕως τότε ἡμᾶς μὲ ἀπαράμιλλον λάμψιν, ἠλαττωτοῦτο και αὐτὸ θαυμάδιον καθέσον αἱ ἡμέραι ἐγίνοντο μεγαλύτεραι.

»Τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ θεροῦ τοῦ 1873 ἐλπίσαμεν ἐπὶ τέλος ὅτι ὁ πάγος ἐπ' οὐ εὐρισκόμεθα θὰ διελύετο και ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις ἡμῶν ἐπέκειτο' ἠρξίσταμεν δὲ νὰ ἐργαζώμεθα δραστηρίως ὅπως ἐπιταχύνωμεν τὴν φαιδρὰν ταύτην περίστασιν' ἀλλὰ και ὁ Ἰούλιος και ὁ Αὐγούστος κατεπερὶβησαν εἰς τὴν ἐπιπνοὴν ἐργα-

σίαν τοῦ πριονίσματος τοῦ περὶ τὸ πλοῖον πάγου. Ἄλλ' οἱμοί! ὄλοι ἡμῶν οἱ ἀγῶνες ἀπέβησαν μάταιοι. Ὁ πάγος εἶχε τεσσαράκοντα ποδῶν πάχος καὶ ἕνεκα τούτου τὸ μέσον τοῦ πλοίου ἐκείτο ἀκίνητον καὶ ἀδιάσειστον. Ὅτε δὲ ἡ χιών καὶ ὁ πάγος κατέβησαν δύο ἢ τρεῖς πῆχεις ἐν τῷ διαστήματι τοῦ θέρους, ὁ Τέγετωρ εὐρίσκειτο ἐπὶ τὰ πόδας κατωτέρα τῆς συνήθους γραμμῆς καὶ ἐκινδύνευε νὰ ἀνατραπῆ· δι' ἣ καὶ ἐπροσπαθοῦμεν νὰ προλάβωμεν τὸν κίνδυνον σπνρίζοντες ὅσον τὸ δυνατόν τὰ ἱστία.»

Ματαίως ἐπεριέμεναν οἱ ἡμέτεροι ναυσιπόροι τὴν διάλυσιν τῶν πάγων. Καὶ ὤθησαν μὲν ἐπὶ μικρὸν οἱ βόρειοι ἀνεμοὶ τὸν Τέγετωρ πρὸς μεσημβρίαν, ἀλλὰ πνεύσαντος ἐκ νέου τοῦ νότου, ἐπανῆλθον μετὰ ταχύτητος πρὸς ἄρκτον· τότε ἐνόησαν ὅτι ἐμελλον νὰ διαχειμάρωσι καὶ δεύτερον ἐκεῖ, ἀλλ' ἀπροσδόκητον συμβάν ἐπελθὼν διέκοψε τὴν μονοτονίαν τῆς ἀργίας· τὴν 31 Αὐγούστου παρετήρησαν αἴφνης δεκατέσσαρα σχεδὸν μίλια μακρὰν γῆν ἀνακλύπτουσαν ὑπεράνω πυκνῆς ὀμίχλης· καὶ ναὶ μὲν ἦτο πεπαγωμένη καὶ ἔρημος, ἀλλὰ καὶ οὕτω ἦτο γῆ, λέξις μαγικὴ πρὸς ἀνθρώπους διακιοῦντας πρὸ ἐνὸς ἔτους μεταξὺ πάγων καὶ οὐρανῶν· πλὴν τούτων τὸ ἀπροσδόκητον εἶναι τόσον σπάνιον εἰς τὰς ὀλιθεράς ἐκεῖνας χῶρας.

«Καὶ εὐθὺς ἀρμήσαμεν ὄλοι πρὸς τὴν ἀγνωστον γῆν, ἀλλ' ὁ ζῆλος ἡμῶν ἐσβέθη εἰς τὸ τελευταῖον ὄριον τοῦ πάγου ἐν μόνον μίλιον ἀπὸ τοῦ πλοίου, διότι ἀναρίθμητοι σχισμάδες διέκοψαν τὴν πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας δδόν. Ἦτό λοιπὸν ἀλλοῦς τὸ βάσανον τοῦ Ταντάλου, διότι εἴχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν εὐρυτάτην ἀγνωστον χῶραν πρῶτον τότε ἀνακαλυπτομένην, καὶ ὅμως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ἐπιποθούμενον σκοπὸν. Τὸ πλοῖον ἐξηκολούθει κυμαινόμενον μετὰ τῶν πάγων, καὶ ἂν ἐμακρυνόμεθα ἀπὸ αὐτῶ ὁ ἔχωριζόμεθα ἀπὸ τῶν συντρόφων ἡμῶν, ἴσως δὲ καὶ θὰ ἐχανόμεθα.

»Τέλος πάντων περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου ἐπλησιάσαμεν τρία μίλια μακρὰν εἰς νῆσον κειμένην ἐμπροσθεν τῆς ἀγνώστου γῆς, καὶ τότε πᾶς δισταγμὸς ἔπαυσεν. Ἐπηδήσαμεν εἰς τὸν πάγον δισχιζομένον εἰς χίλια μέρη καὶ ὑπερβάντες σωροὺς ἄλλων ἐπατήσαμεν εἰς τὴν ξηράν. Πάγος, πάχος ἔχων ἐνὸς ποδῆς, πλησίον τῆς ἀκτῆς, δεικνύει τὴν ὑπαρξίν ὕδατος ἐρχομένου ἀπὸ τὴν γῆν· ἀδύνατον δὲ νὰ φαντασθῆ τις νῆσον πλέον ἔρημον καὶ πλέον ἔγονον. Χιών καὶ πάγος μόνον ἐκάλυπτον ἀπέραντα ἐρείπια, καὶ ὅμως τοιαύτη οὐσα ἦτο σπουδαιοτάτη εἰς ἡμᾶς· ὅθεν καὶ ὀνομάσαμεν αὐτὴν νῆσον τοῦ κόμητος Βιλλέκ, τοῦ πρωταετίου τῆς ἀποδημίας.»

Τὴν 22 Ὀκτωβρίου ὁ ἥλιος ἐγένετο τὸ δεύτερον ἄφαντος· οἱ δὲ ναυσιπόροι ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ σκότος πολιτικῆς νυκτὸς διαρκεσάσης 12 ὡ

ἡμέρας, ἕνεκα δὲ τούτου δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐπάγωσιν εἰς διερεύνησιν τῆς ἀγνώστου γῆς. Καὶ ὅμως ὁ δεύτερος οὗτος χειμῶν ὑπῆρξεν ὀλιγώτερον δεινὸς τοῦ πρώτου. Πρῶτον μὲν διότι εἶχον συνηθίσει, καὶ δεύτερον διότι ἀφείρωσαν τὰς μακρὰς ὥρας τῆς βεβαιωμένης ἀναπαύσεως εἰς παντοίας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις, τῶν ὁποίων περιεργότεραι ὑπῆρξαν αἱ δακμῆαι τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως, αἱ ἐφαρμοσθεῖσαι εἰς τὸ βόρειον σέλας.

«Ἐν διαστήματι τοῦ χειμῶνος τοῦ 1873 καὶ 1874 ἔπεσε πολὺ περισσότερα χιών ἢ τὸ παρελθὼν ἔτος· οἱ βόρειοι ἀνεμοὶ δριμύτατοι ἐξήγειρον πάντοτε θυέλλας αἱ ὁποῖαι διήρουν πολλὰς ἡμέρας. Ὅτε δὲ ἡ μακρὰ πολικὴ νύξ ἐφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον ὄρον αὐτῆς, κατέστη ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν νύκτα, διότι σκότος θαυότατον ἐκάλυπτεν ἡμᾶς ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας. Ἐωρτάσαμεν δὲ ἀκαλύτους τὰ Χριστούγεννα ἐντὸς οἰκίας παγοπέκτου. Μετὰ ταῦτα τὸ ψῦχος κατέστη δριμύτερον, καὶ ὅπως τὸ παρελθὼν ἔτος οὕτω καὶ σήμερον τὸ θερμοῦμετρον ἔμεινε παγωμένον ὀλοκλήρους ἐβδομάδας. Αἱ ἐπισκέψεις τῶν λευκῶν ἄρκτων ἐγένοντο συνεχέστεραι καὶ πολλὰ πλησίον ἡμῶν, ὥστε ἠδυνάμεθα νὰ φονεύωμεν αὐτὰς πυροβολοῦντες ἀπὸ τοῦ καταστρώματος. Αἱ ἐξήκοντα ἐπτὰ ἄρκτοι τὰς ὁποίας ἐφονεύσαμεν, ἐχορήγησαν εἰς ἡμᾶς χίλιας διακοσίας λίτρας κρέατος, ἦτοι τὸ δραστικώτερον μέσον εἰς πρόληψιν τῆς στομακῆς. Ἡ ἐλάττωσις τῶν ἱστικῶν ἐξήγειρε σπουδαίους φόβους περὶ τῆς ὑγείας τοῦ πληρώματος· εἴ ποτε κατεδικάζμεθα καὶ εἰς τρίτην διαχειμάρωσιν.

»Ἡ ὑπόψις αὕτη, ἡ βεβαιότης ὅτι τὸ πλοῖον θὰ ἐκυλίετο ὅλον τὸ θέρος ἐπὶ τοῦ ἀδιαλύτου πάγου, καθὼς καὶ ἡ πιθανότης ὅτι ὁ Τέγετωρ, ὅστις εἶχεν ὑψωθῆ τοσοῦτον, ἐμελλε νὰ ἀνατραπῆ ἀναλωμένης τῆς χιόνος, ἐπέσεν ἡμᾶς νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸ πλοῖον περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπὶ λέμβου καὶ ἐλαύθρων. Ἐντοσοῦτω ἀπεφασίσσαμεν νὰ ἐπιχειρήσωμεν μεγάλας ἐκδρομὰς ἐπὶ ἐλαύθρων ὅπως ἀνερευνησωμεν τὸν τόπον· ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία αὐτῶν ἐξήρτητο φυσικῶς ἀπὸ τὴν τύχην. Ἐὰν τὸ πλοῖον ἐξικανίετο πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ὀδοιπόρων, οὗτοι μὲν θὰ ἐχάνοντο, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ πλοίου πληρωμα θὰ ἤλαττοῦτο ἐπαισθητῶς. Ἄλλ' ἡ διερευνήσις καὶ ἡ μελέτη τοῦ μυστηριώδους τόπου ἦσαν τοσοῦτον σημαντικαί, ὥστε ἀπεφασίσσαμεν νὰ προχωρήσωμεν.

»Ἦτο τότε μὴν Μάρτιος τὸ ψῦχος ζωηρότατον, ἡ θερμὴ τοῦ ἡλίου ἀσθενής καὶ ἐν μεσημβρίᾳ. Τὴν 10 Μαρτίου, ἐξ τῶν ἡμετέρων καὶ ἐγὼ ἀφήκαμεν τὸ πλοῖον, συνοδοὺς παραλαβόντες καὶ τρεῖς κύνες. Ἐχόντες δὲ καὶ μέγα ἔλκυρον

διετρέξαμεν τὴν παραλίαν τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς ἀγνώστου γῆς, ἀνέβημεν τὰ δρεινὰ ἀκρωτήρια Τέγετωρ καὶ Μάκ Ἀριστογ (2500 πόδας) καὶ διεπεράσαμεν τὸ γραφικὸν Νορδιγγστόλφφιν, κλειόμενον ὑπὸ μεγίστου τείχους ἐκ πάγου. Οὐδὲν ἔχνος ζωῆς ἀπνηθήσαμεν· παντοῦ γιγάντιοι πάγοι ἀναπηδῶσιν ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὄρων ἅτινα ἀνυψοῦνται ὡς κῶνοι ἀπότομοι καὶ ὀψηλοί. Δευκότατος εἶναι ὁ κυριώτερος λίθος· τὰ συμμετρικὰ πατώματα τῶν ὄρων δμοιάζουσι κρυσταλλώματα κείμενα ἀλλεπάλληλα καὶ σχηματίζοντα σειρὰς στυλῶν. Ὁ οὐρανὸς, πρᾶγμα σπάνιον, εἶναι ὅλως διόλου γαλήνιος, ἀλλ' ἡ ὑγρασία κωλύει τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀποστάσεων. Ἡ θερμοκρασία εἰς τὸ ἄκρον χαμηλῆ, ἡ ἐπικρατήσασα καθ' ἕλην ταύτην τὴν ἐκδρομὴν, ἀπῆρται νὰ λαμβάνωμεν ἀδιακῶπως μέτρα προφυλάξεως. Τὸ θερμοῦμετρον κατέβη μέχρι τοῦ τεσσαρακοσίου βαθμοῦ Ῥεωμόρου, ἐπὶ δὲ τοῦ πλοίου μέχρι τριακοσίου ἐβδόμου. Τὸ ψῦχος ἦτο πρὸ πάντων ἐπαισθητὸν τὴν νύκτα· ἐδοκιμάσαμεν πολλὰ ὅτε διεπεράσαμεν τὸ κρυσταλλώπηκτον ὄρος Σὸν Κλάρ, ἂν καὶ ὁ ἀνεμος ἦτο ἀσθενής. Ὅλα τὰ ἐνδύματα ἡμῶν ἦσαν κρυσταλλωμένα ἐπὶ τοῦ σώματος· καὶ τὸ δριμύτατον βούμιον τὸ ὅποιον ἐφέρμεν μεθ' ἡμῶν ἐφαίνετο ὅτι ἔχασεν οὐ μόνον τὴν δύναμιν ἀλλὰ καὶ τὴν βευστότητά του. Ἐπανελθόντες εἰς τὸ πλοῖον τὴν 16 Μαρτίου ἠτοιμάσθημεν εὐθὺς εἰς δευτέραν ἐκδρομὴν πρὸς ἄρκτον, μέλλουσαν νὰ διαρκῆσῃ ἡμέρας τριάκοντα.»

Ἐκείνη συνίχη

L. ROZIER.

ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Τὸν ἀριστοτέχνην ὁμολογοῦσιν ὄλοι μαθητὴν τῆς φύσεως. Ἐὰν οὕτως ἔχη, τί πλέον αὐτοδίδακτον τοῦ ἀριστοτέχνου; Ἡ Τέχνη ἐφάπτεται τῆς ἐντελείας τοσοῦτον, ὅσον ἀπλούστερα ἀντιτυποῖ τὰς εἰκόνας τῆς φύσεως, ὅσον ἀπελτέστερα, καὶ δὴ ἀληθέστερα καὶ ἐπαισθητότερα, ὑποδεικνύει εἰς ἀναρμόνιον κρᾶσιν τὰ ἀπειράριθμα κοσμήματα, μὲ τὰ ὁποῖα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπαγαλτίζει τὸ ἔργον τῶν χειρῶν τοῦ ὀδημιουργῆς. Εἰς μάτην κατέτριψαν τὸ πνεῦμα, προσεδόκησαν εἰς μάτην δόξαν ἀθάνατον ὅσοι, παριδόντες τὸ πάνδημον βιβλίον τῆς φύσεως, ἠρῶσθησαν εἰς ἐντυπα βιβλία τὰ ὀρηγῆρια τῆς ἐμπνεύσεώς των. Ἡ ἀπομίμησις τῆς ἀπομιμήσεως ἀποβαίνει μετ' οὐ πολλὰ ἀπλοῦς ὄγκος βιβλιοθήκης· διότι ἡ καλλιτεχνικὴ μεγαλοφυΐα ἄλλο τι δὲν εἶνε ὀσιωδῶς, ἢ ἔξοχος ἐπιδεικτικότης περὶ τὴν ἄμεσον, καὶ ἀφελῆ, καὶ ἀκριβῆ ἐξικόνισιν τῆς φύσεως αὐτῆς, ἢ ὀρθότατα οἱ ἦ-

μέτεροι φιλόσοφοι ἐκάλεσαν *Αὐτοαπλοῦτητα* καὶ *Αὐτοαλήθειαν*.

Κατὰ δυστυχίαν τοῦ καλλιτέχνου, ὁ ὀπογραμμὸς, τὸν ὅποιον παραδειγματίζει ἡ παγκόσμιος οἰκονομία, εἶνε τόσον ἀπειρομεγέθης καὶ δυσεξιχνίαστος, εἶνε τόσον ὀλισθηρὸς εἰς τὰς στροφὰς καὶ πολυποικίλος εἰς τὰς εἰκόνας, ἐκφέρει ἐξ ἀναριθμητῶν πνοῶν τόσους ἤχους τεραστίους, ἐκπληκτικοὺς, μυστηριώδεις, ὥστε καὶ αὐτὴ προσέτι ἡ ἄμεσος ἀπομίμησις τοῦ μόνου ἐλαγιστόν τι μέρος, καὶ δὴ λίαν ἀνεξέργαστον, δύναται νὰ καταστήσῃ ἐπαισθητὸν καὶ ἀμετάστατον. Κατὰ χειροτέραν τύχην τῶν σιχουρῶν συμβαίνει, ὅτι καθ' ὅσον ἡ θεωρία καὶ ἡ πείρα ἐπεκτείνουν τὰ ὄρια τῆς γνώσεως, ἀποσυνθέτουν τὰ γοητεύματα τοῦ μύθου, καὶ θελκτικώτερον τοῦ ἐπιτετηθευμένου ψεύδους καθιστῶσι τὴν ἐμφυχον ἀλήθειαν τῆς φύσεως, τὰ μέτρα, οἱ ποιητικοὶ βῆμοι, τὰ ἀκουστικὸν γαργάλισμα τῆς ὀμοιοκαταληξίας ἀποβαίνουν δεσμωτήρια, μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον στενόχωρα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡ μεγαλοφυΐα καὶ πρωτότυπος ἀπεικόνισις ἀποποιεῖται νὰ καταλύσῃ. Βέβαια, θεωρούμενος ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς εὐχρηστίας, ὁ πεζὸς λόγος, ἂν καὶ Πήγασος ἄπτερος, εἶνε ἀσυγκρίτως προσφύστερος τοῦ ἐμμέτρου εἰς τὴν ἐξακριβῶσιν τῆς λεπτομερείας, καὶ τὴν διαποικίλσιν τῶν ἀποχρώσεων. Ἄλλὰ καὶ ἡ λογογραφία αὐτῆ, ὅσον πλουσιωτάτη τὸ λεκτικὸν καὶ ἂν ἐκληφθῆ, ὀμοιονδῆποτε κάλαμον δαιμόνιον καὶ ἂν δοκιμάσῃ, εἰς τὰ στοιχεῖα τίνος ἀφαριθήτου, εἰς τίνος μουσικοῦ διαγράμματος τὰ σήματα θὰ ἀρυσθῆ τοὺς χρεῖαιδεις φθόγγους περὶ τὴν ἀντιτύπων τῶν ἀπειροχῶν μελωδιῶν τῆς φύσεως; Ποῖα τῶν ἀνθρωπίνων γλωσσῶν δύναται νὰ ἀποκαλύψῃ μὲ πρέπουσαν ἀκριβείαν τὰ ἄδηλα καὶ κρύφια ἐλατήρια τῆς καρδίας; νὰ μιμηθῆ παροργισμοὺς καιροῦ, περιαστράπτοντας τὴν ὄρασιν, ἐμβροντῶντας τὴν ἀκοήν, ἀνορύττοντας ὀκεανούς, πρόβριζα ἐξανασπῶντας αἰωνόβια δάση; νὰ ἐξικονίσῃ μειδιάματα οὐρανομήκη, διακηρύττοντα τὴν εὐθυμίαν τοῦ Πλάστου; νὰ στερεύσῃ ψαλμωδῆματα, καθαριζόμενα ἐπὶ πτερόγων ἀνέμων; νὰ διερμηνεύσῃ, τέλος πάντων, τὴν διάλεκτον τοῦ θρόου καὶ τὴν διάλεκτον τῆς σιγῆς, ἡ ἀλληλουχία τῶν ὁποίων συναποτελεῖ τὴν παναρμόνιον ἐποποιίαν τοῦ σύμπαντος; Τὰ δράματα καὶ τὰ ἀκούσματα τῆς φύσεως ὑπερέβησαν παραπολὺ τὰ ὄρια τοῦ λόγου· εἶνε ἀπέραντα, εἶνε δυσκατάληπτα ὅσον καὶ ὁ Αὐτοουργῶν αὐτὰ. Εἶτε δραματιζόμενα ἐξω βολῆς αἰσθητηρίων καὶ φαντασίας, εἶτε περιοριζόμενα ἐντὸς περιφερείας μικροσκοπικῆς· εἶτε ἐμφωνὰ καὶ εὐάκουστα, εἶτε ἐκτελοῦντα συμφωνίαν, μὴ καταφθάνουσαν τὴν ἀκοήν μας· εἶτε προσλαμβάνοντα ἐμφυχα ὄντα, εἶτε πάντως ἔρημα καὶ ἀκατοίχητα, τὰ φαινόμενα αὐτὰ ἀποκαλύπτουν πάντοτε τὴν δεξιάν

Αὐτοῦ, ὅστις περιστροφῆς ἡλίους ἀναριθμήτους εἰς τὴν παγκόσμιον σφαῖραν, ὅστις πρὸς τὸν περὶ τὸν ποιητὴν τοῦ δάσους χορηγεῖ ὄργανον θαυμασιόν, μεταβάλλον τὴν ἐρημίαν εἰς παράδεισον, καὶ θαυκαλῶν τὰ ἐνόπνια τῆς ἐαρινῆς νυκτός.

Ἡ ἀνακάλυψις κλιμάτων, χωρογραφῶν, ἐθνῶν καὶ ζώων ἀγνώστων προβαίνει δσημέραι πολυπλασιαζούσα τὰ μειονεκτήματα τῆς Τέχνης, τὴν ἐνδείαν τῆς περιγραφῆς. Διάσημους τις φυσιογράφους, ὁ μέγας ἐκείνος καὶ πολὺς Humboldt, ὅστις περιηγήθη τὸν Νεώτερον κόσμον καὶ ὡς ἐπιστήμων, καὶ ὡς ζωγράφος, καὶ ὡς ποιητῆς, ἐπιχειρήσας νὰ περιγράψῃ μίαν του διανυκτέρευσιν ἐν τῷ μέσῳ ἐρήμου τινὸς τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, κατέβηκεν ὄλα τὰ βοηθήματα τῆς καλλιτείας καὶ τοῦ φανταστικῆς. Τάχα ἡ εἰκὼν, τὴν ὁποῖαν ὁ εὐφυστάτος ἐξετύπωσε, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ πρωτότυπον τῆς αὐτοφίας του; Ὁμολογεῖ τὸ ἔλλειπὲς καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος.

«Περαιτέρω τῆς ἀποστολῆς (mission) τῆς ἀγίας Βαρβάρας τοῦ Arichouma, διηγεῖται οὗτος, διεννηκτερέσαμεν, κατὰ τὸ σύνθημα, ἐν ὑπαίθρῳ, παρὰ τὴν χαμηλὴν καὶ ἀμώδη ὄχθην τοῦ Ἀπούρου. Ἦτο αὕτη περιεστιασμένη εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὑπὸ δάσους ἀδύτου ζοφερωτάτου καὶ ὁμοῦ ἐμαχθήσαμεν πολὺ εἴωσθ προμηθευθῆμεν ὀλίγα φρύγανα πρὸς ἔναυσιν τῆς πυρᾶς, μετὰ τὴν ὁποῖαν περικυκλοῦσιν οἱ ἰθαγενεῖς τοὺς νυκτερινούς ἐπαυλισμούς διὰ τὸν φόβον τῶν ζαγαρίων (jaguars). Ἡ νύξ προήλαυσε χλωρὰ καὶ νοτερά, ἡ δὲ σελήνη φωταγοῖε τὸ χωρογράφημα μετ' ἀφειδῆ μεγαλοδωρίων. Πλεῖστοι κροκόδειλοι ἐκολύμβων στοιχηδὸν παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἐφελκόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἐκλαμψίν τῶν φλογῶν, ὡς αἱ κεραβίδες καὶ ἄλλα ἐνυδρὰ ζῶα. Αἱ κῆποι τῆς λέμβου μας, προπηκθῆσαι στερεῶς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἐθάσταζον τὰ κρεμαστά κρεβάτιά μας. Ἄκρα σιγῆ, σιγῆ ἀδιατάρακτος συνῆπτε τὰ πάντα ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς δὲν ἠκούοντο ἐκ μακρῶν διαλειμάτων, ἢ οἱ βραγχώδεις ῥόγχοι τοῦ ποταμίου δελφίνου, ὅστις φοιτᾷ καὶ εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Ὀρενώκου, ὡς εἰς τὸν Ἰνδικὸν Γάγγην, ἕως Πενάρης. Οἱ κητώδεις οὔτοι κάτοικοι τοῦ Ἀπούρου ἠλλήλουχοῦντο ἀγεληδόν.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἐνδεκάτην ἐξεβῆγγυότο αἰφνιδίως εἰς τὸ γειτονεῖον δάσος τοιοῦτός τις ὄρυθος παμμυγῆς, ὥστε ἐχάσαμεν διὰ μίαν πᾶσαν ἐλπίδα ἀναπαύσεως εἰς τὸ ἐπιλοιπον τῆς νυκτός. Ἄγριον, ὀξύτατον, πολυκέλαδον ὄρυγμα κατεβρόντησεν ἐξ αὐτοσχέδιου τοὺς σκοτεινοὺς θόλους τῆς ὕλης. Μεταξὺ τῶν ἀλλοκότων κραυγῶν, ὅσαι συνεκρότησαν τὴν ἐκκοφευτικὴν συμφωνίαν, οἱ ἰθαγενεῖς διέκρινον μόνον ἐκεῖνας, αἵτινες παρεβίοντο μονόφωνοι μετὰ τινὰ βραχίαν δια-

κοπήν. Ἦσαν δ' ἐναλλάξ τὸ πίππισμά τῶν ἀλουκιῶν (ὠρύων πιθήκων), ὁ λιγυρὸς στεναγμὸς τοῦ μικροῦ σαπαζοῦ, ὁ ἀκάματος καὶ οἰμακτικὸς στεναγμὸς τοῦ ῥαβδωτοῦ νυκτοπίθηκος, οἱ διακεκομμένοι ὀλολυγμοὶ τῆς μεγάλης τίγρεως, οἱ τοῦ κουγουάρου, ἢ λέοντος ἀχαιτοῦ τῆς Ἀμερικῆς, οἱ τοῦ πεκάρεως, τοῦ αἰου, καὶ ὀλοκλήρου μίξ ἀποικίας ψιττακῶν, παρβικῶν, καὶ ἄλλων πτηνῶν ἐκ τοῦ εἴδους τῶν φασιανῶν. Αἱ τίγρεις ἐπλανῶντο περὶ τὸν ἐπαυλισμὸν μας. Ἄμα ὡς ἐπλησίαζον εἰς τὴν ὄφρυν τοῦ δάσους, ὁ σκύλλος τῆς νυκτοφυλακίας μας, ὅστις ἀνεπαύετο ἕως τότε σιωπηλός, ἐσπευδε χαμηρπῆς καὶ ὑπερωρυμένους ὑπὸ τὰ κρεμαστά κρεβάτιά μας, ζητῶν ἀσφαλῆ καταφυγὴν ὁσάκις δὲ τὸ μύκημα τοῦ θηρίου προήρχετο ἐκ τινος κορυφῆς δένδρου, πάλιν ἐξανεκρούετο ὀδυνηρότερα ἢ πολὺνχος Ὀρηνοδία τῶν πιθήκων, οἵτινες, τοὺς κλάδους σκιρτηδὸν διασκελίζοντες, καὶ μάλλον ἐπὶ μάλλον δεινοθύντες τὸν Ὀρῆνον, ἐπροσπέθουν ἢ ἀποφύγων ἐσον τάχιον τὴν ἐνεδραν.

Ἐὰν ἐρωτήσης τοὺς ἰθαγενεῖς τίνας χάριν ἡ ἀποικία ἐκεῖνη τοῦ δάσους διέρχεται τὴν νύκτα ἐν τοιαύτῃ ταραχῇ, ὅα σοὶ ἀπαντήσωσι μειδιῶντες, ὅτι «τὰ ζῶα τέρονται εἰς τὸ φῶς τοῦ φεγγαρίου, συνορτάζουσιν ἀφ' ἐνὸς στόματος τὸ πανσέληνον.» Τὸ κατ' ἐμὲ φρονῶ, ὅτι ὁ ἐκκοφευτικὸς καὶ παράδοξος ὄρυθος προέρχεται ἀπλῶς ἐκ πάλης καὶ ἀλληλομαχίας θηρίων. Ὁ ἀγὼν ἐκρηγνύεται ἀπροσδοκῆτως, παρατείνεται ταραχωδέστατος ἐπὶ μακρὸν, ἐκτυλίσσεται δὲ ἀναλόγως πρὸς τὴν σχετικὴν δύναμιν τῶν ἀλλήλων. Τὰ ζαγάρια καταδιώκουν πεκάρεας καὶ ταπύρους, οἵτινες κατὰ τὴν φυγὴν ὀρυθῶν τοὺς πυκνοὺς καὶ θαμνώδεις ῥόπακας, ἕτοι φράττων τὴν ἀπόδρασίν των. Ἀπὸ τὸν πάταγον τοῦτον οἱ πιθήκες ἐκπεπληγμένοι, ἐγκαταλείπουν τοὺς σταθμούς των ἐν βολῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ, συγγέντες τοὺς ἀλλαγμοὺς τοῦ τράμου των μετὰ τοὺς ἀλλαγμοὺς ἄλλων τετραπόδων μεγαλητέων, δίδουν τὰ σημεῖον τοῦ κινδύνου πρὸς τὸ ἐμφωλεῖον ἐν συνιστά ἀπειράριθμον στίφος τῶν πτηνῶν, ὥστε ὁ πανικὸς ὄρυθος, μεταδιδόμενος ἀστραπηδὸν εἰς τὰς ἐσχατίας τοῦ δάσους, προκαλεῖ γενικὴν τὴν ἀμηχανίαν, καὶ διεγείρει τὴν συνθρήνησιν ὀλομελοῦς τῆς ἀποικίας αὐτῆς. Ἦνὸς ἐκ πείρας, ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε ἡ πανήγυρις πανσελήνου, ἦτις διαθορυβοῖ τὰς παρθένους ὕλας τῆς Ἀμερικῆς. Αὐτὴν ταύτην τὴν ἐκρηγνύον προξενεῖ ὡσαύτως καὶ αἱ βραχάται συγκρούσεις τῶν στοιχείων. Ὅσακις ἡ καταιγὶς συγκλονήσῃ τὸ γιγαντικὸν δάσος, ἀποκομίζουσα εἰς τὰς πτέρυγας τῆς κλάδους παμμυγῆς ὁσάκις ὁ κεραυνός, ταυτόχρονος μετὰ τὸν κρότον τῆς βροντῆς, ἐξαστράψῃ τὰς σκοτεινὰς ἀποκρυφᾶς τῆς ὕλης, ὁ ὀδοιπόρος, ἀν καὶ ἀπώτατος, ἀκούει τὰς κατοξείας ὄρυγας τῶν θηρίων καὶ τῶν πτη-

νων, διαφωνούσας πρὸς τὸν βραγχώδη γογγυσμὸν τῆς λαίλαπος.»

Ἐὰν ἐντελῶς, ἢ πλεγμειῶς σκηνογραφῆ ὁ κάλαμος τοῦ Humboldt τὰ ξένα δράματα τῆς Ἀμερικῆς, περὶ τοῦτου ἂς κρίνῃ πᾶς ἕκαστος κατ' ἀρέσκειαν. Ἄλλ' εἰς τὰς αὐτομάτους σκηνογραφίας τῆς Φύσεως δὲν ἐπέχουν τόπον ἀποκλειστικὸν αἱ παλιντροπῆαι τοῦ καιροῦ, ὁ ῥόγθος τῶν ὑδάτων, τὰ δάση, τὰ πτηνά, τὰ τετράποδα, καὶ ἡ λοιπὴ λεπτομέρεια τῆς πράξεως συχάκις λαμβάνει καὶ ὁ ἄνθρωπος μέρος ἐνεργόν. Δὲν ἐνοσθ βεβαίως τὸν ἐμπορον, οὐδὲ τὸν αἰκουρὸν, οὐδὲ τὸν ῥάθυμον ἀλοκλόκακα, ἢ οἰονδήποτε ἄλλον δούλον τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς ἐγκοσμίου ματαιότητος, ἐπειδὴ ἡ αὐτόματος Καλλιτεχνία, κατ' ὁμοίωσιν τοῦ Χριστοῦ, πυκνὸν ὄχλον θεθῆλων ἀποσκορακίζει τοῦ ἀγιαστηρίου τῆς ἐνοσθ τὸν διάγοντα βίον μονήρη, ἀγροτικὸν, ποιμενικὸν, μάλιστα τὸν ἀναχωρητὴν, ὅστις, ἀποστερέσας τὸν τάραχον τῆς κοινωνίας, καὶ τὰς ἀγόνους συγκρούσεις τῶν λαῶν, προσέρχεται εἰς τὸ ἱερὸν τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἵνα ἀνακαυδύνη τὸ πνεῦμα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀθουρήτου βλαστησῆσεως τῶν φυτῶν, ἐπὶ τῆ ἐπόψει τῶν ἀστέρων, οἵτινες τὴν ἀτελεύτητον ὀδοιπορίαν των διανύουν μετ' ἀτελεύτητον φωταύγειαν καὶ ἀρμονίαν. Ἐνταῦθα μόνον ἀποσύρει ἡ Φύσις τὸ παραπέτασμα τῆς μεγαλοπρεποῦς σκηνῆς τῆς, ἐνταῦθα μόνον εὐαρεστεῖται καὶ συνδιαλεχθῆσθόμα πρὸς στόμα, καὶ χωρὶς ἀλλοτρίου διερμηνέως, μόνον ἐνταῦθα, εἰς τὴν ἀγνότητα τοῦ φοιτητοῦ χαρίζομένη, συγκατανεύει ἡμισκεπὲς νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ θεοσφράγιστον καὶ ἀστραπηθῆλον τῆς πρόσωπον, ἀρχὴν, ἐστίν, πηγὴν πάσης ἀφάρτου πρωτοτυπίας. Πρωτότυπος ποιητῆς, ὅσον οὐδεὶς τῶν διαφωστωθῶν στιχοουργῶν, εἶνε ὁ φιλέρημος ποιμὴν τῆς Πίνδου, ἢ τοῦ Παρνασσοῦ, ὅταν, ἱππαστὶ καθεζόμενος ἐπὶ κρηνοῦ, βέποντος εἰς ἄβυσσα χάσματα, περιπλανῶν ἀμέριμον τὸ βλέμμα ἐπάνω πίνακος γεωγραφικοῦ, σημειοῦντος τῆδε ἀκρίσει τὰ καταγώγια τῆς κοινωνικῆς ἐθελοδοουλείας, συμμαελλίζει τοὺς δνεῖρους τῆς σύριγγός του μετὰ τὸν βόμβον τοῦ κάτωθεν χειμάρρου, καὶ μετὰ τὸ κωδόνισμά τοῦ ποιμνίου του. Πρωτότυπος διερμηνεὺς τῆς Φύσεως εἶνε ὡσαύτως ὁ Κ. λέρτης ἀρματοῦλδς, ὅταν, ὑποχωρῶν εἰς τὰς προσφωνήσεις τοῦ ἐλέους, παραδίδει τὸ μοιρολόγιον φωνεθέντος συναδέλφου, τῶρα μὲν εἰς τὰς χορδὰς τῆς ἀνεπιτηδεύτου λύρας του, τῶρα δὲ εἰς τὴν συμπάθειαν τῶν πτηνῶν, μεθ' ὧν συζῆ καὶ συμμερίζεται τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας, ἄλλοτε δὲ εἰς τοῦ ψιθυρισμοῦ τῆς πεύκης, ἢ εἰς τὰ γοερὰ τρώσματα τῆς δξίας. Ἡ ἐμπνευσις του, ἐμπνευσις ἀγράμματος, ἄδολος, ἀπεριποίητος, συχάκις τραχία καὶ ἀπειρόκαλος, δὲν κατέρχεται ἐντὸς εὐσυσσειαστοῦ σπουδαστηρίου, δὲν ὀζει λόγῳ, ἢ εὐρωτισώσης βιβλιοθήκης, δὲν στε-

ροποιεῖται εἰς χάρτην γλαφυρὴν ἀπὸ δάκτυλα, ἀγαπῶντα τὰ κίτρινα χειρόκτια, οὐδὲ διέρχεται κατ' ὄδον ἔπη Ὀμήρου, Ὀσσιάνου, Βυρώνος, Λαμαρτίνου εἶνε ἰδιότυπος καὶ ἀκατάδεκτος, ὅσον ἀφιλόδουλα εἶνε τὰ ἔθη καὶ τὸ φρόνημά τῆς εἶνε ὑψηλὴ, ὅσον τὰ ἔθη, εἰς τοὺς φωλεοὺς τῶν ὀπίων ἐμφράττει καὶ φρουρεῖ ἀβλαβεῖς τοὺς σπόρους μίξ ἐτοιμοβόχτους παλιγγενεσίας.

Κατὰ τινὰ ἐν Λευκάδι ὀλιγοήμερον διατριβήν μου, μισθώσας ἀλιευτικὸν πλοιάριον, ἐξήλθον εἰς νυκτερινὴν ψυχαγωγίαν. Τὸ φθινόπωρον, ἀν καὶ βέπον ἤδη πρὸς τὴν ἰσημερίαν, συνερίζετο, τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, μετὰ τὸ θέρος εἰς νηνεμίαν καὶ χλιαρότητα. Πλὴν τοῦ μονοτόνου ῥυθμοῦ τῆς κάμακος, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἀπάθει ὁ ναύτης τὸ μονόφυλον του, οὐδεὶς ἄλλος κτύπος ἐτόλμα νὰ παρεβῆ τὸ σύνθημα τῆς σιγῆς. Ναυρᾶ, κωφᾶ, γενερωκωμένα τὰ ὕδατα τῆς λίμνης, ἦτις χωρίζει τὴν νῆσον ἀπὸ τὴν γειτονεύουσαν στερεάν, ἀντεγάκλων μετὰ γλαφυρότητα μαγικοῦ κατόπτρου, ὅχι μόνον τὰ περιγράμματα τῶν ὄρων τῆς ἀπέναντι Ἀκαρνανίας, καὶ τῶν τῆς εἰσοσιγῆλλου Νηρίτου, ἀλλὰ προσέτι καὶ τὰ ἐλάχιστα αὐτῶν κοιλώματα, ἐνῶ ἡ σελήνη, ἡγεμονεύουσα εἰς τὸν ποιητικώτερον οὐρανὸν τῆς γῆς, ὑπερελάμπυρε τὴν σπιλπνότητα τῆς εἰκόνας. Πόσα ἐρείπια τοῦ παρελθόντος, πόσα κτίσματα ἡμίπτωτα, πόσα ἄμμορφα λείψανα κατακτητῶν ἀνεύψαν τότε κόκλω τοῦ πανοράματος, ὡς ἀν ἐζήτου τὴν ἄδειαν νὰ διαχύσασιν τοὺς στεναγμούς των εἰς τὴν ἀναρῆρον μελωδίαν τῆς νυκτός! Ἐντεθεὸν μὲν, παράπλευρα τῶν Καλλιγονεῶν λόφων, ἠγείροντο τὰ κυκλώπεια τεῖχη, ἀπὸ τῶν ὀπίων οἱ Λευκάδιοι, μαχόμενοι κατὰ Ῥωμαίων, ἐκρότησαν τοὺς τελευταίους ἀγῶνας ὑπὲρ Ἑλληνικῆς αὐτονομίας. Εἰς δὲ τὴν ἀντιπέραν ἠπειρον, τὰ δύο φρούρια τοῦ Ἀληπασσῶ, ἄλλοτε μὲν ἐφιάλται καὶ μορμολύκεια τῶν πολιτῶν Ἁγίας Μαύρας, ἐξαιρέτως τῶν ἀνακρεφόντων ὠραία θυγάτρια, σήμερον δὲ ἀπαρηνόχλητα κατοικητήρια γυπαϊέτων καὶ ἐχιδνῶν. Ὀλίγον περαιτέρω, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, καὶ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς νήσου, τὸ φρούριον, ὅπου ἀλληλοδιαδόχως ὠχυρώθησαν Ἴσπανοὶ, Νεαπολιταί, Βενετοὶ, Ῥώσοι, Γάλλοι, Ἄγγλοι, αὐτὸ, ἐντὸς τοῦ ὀπίου, μετὰ τὴν ἄλωσιν Κωνσταντινουπόλεως, ἦλθαν ἢ ἀνεψία Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου νὰ ἐνταφιάσῃ, ὁμοῦ μετὰ τὰς ὀλιβεράς ἀναμνήσεις τῆς, καὶ κάλλος, καὶ στοργάς, καὶ ἐγκόσμιον βίον. Καὶ δεξιᾶ μὲν ἡ πατρικὴ στήγη τῶν γενεθλίων μου, ἀρσστερόθεν δὲ τὸ κοιμητήριον, ὅπου γέροντές τε καὶ νέοι τοῦ γένους μου συναναπαύονται ἀπὸ τετρακοσίων ἐτῶν... Διετίθετο τὸ πνεῦμά μου νὰ προχωρήσῃ εἰς περιπλανήματα λυπηρότερα, ὅτε ὁ ναύτης, ὑπενδούς εἰς τὰς φιλομόδλους, ἐξείσε τοῦ; ἀπέθεσε τὴν δικράνον κάμακα, ἀντὶ δ' αὐτῆς λαβὼν ἄκομψον τετράχαρδον,

ήρξατο προανγκυρών τὸ γλυκυθυμότερον τῶν ἄσμάτων του. Ἦτο ἡχὸς τις Ὀθωμανικὸς, ἢ Περσικὸς, Ἀμανὲς λεγόμενος, ὅπως μὲν ὁμοίος πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ψαλμωδίαν, ἀλλὰ κατὰ μέρος πάθους, καὶ ἐλέους· μελωδία ἐπι-σευρμένη, πληκτικὸν, συγκινητικὸν, ἀναμνηστικὸν τοῦ γογγυσμοῦ τοῦ ἀνέμου ἐπὶ αἰολείου κιθάρας· ἄσμα, μὴ ἀποπνεύον, ἢ πένθος, καὶ γόους, καὶ ἐπιζητήματα διαβρυσάσης εὐδαιμονίας. Ἡ ἠδυσωνία τοῦ ψάλτου μου, γαργαλίσασα τὴν φιλοτιμίαν ἄλλων ναυτῶν καὶ ἀλιέων, αὐτεσχεδίασε μετ' ὀλίγον τὴν αὐτὴν συμφωνίαν, ἢ, ἀναμῆσαν καθυσκίαν πλατάνων, παρὰ τὴν ὄχθην κελαρῦζοντος ποταμίσκου, διεγείρει τιτύδιμα ἀηδόνος, προσκαλούσης τὰς ἄλλας ἀηδόνας εἰς μουσικὴν συναγρύπνησιν. Περὶ μεσονύκτιον, λεπτὸς ἀνεμὸς ἐρρυτίδωσε τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, καὶ ἀπὸ τοῦ κήπους τῶν προαστείων ἐκόμισεν εἰς τὴν πνοὴν μου ἀρώματα κιτραίας, ἢ πορτοκαλλαίας. Τὸ μονόημα τρέπεται διὰ μᾶς εἰς γενικὴν συνῶδιαν, καὶ ἡ λίμνη ἀναπέμπει ἐκ παντὸς μέρους τόσους ἤχους περιπαθεῖς, ὅσους οἱ ἀντίλαλοι τῆς ἐρημίας δὲν προφθάνουν νὰ ἐπαναλάβωσιν. Ἐγὼ ἠεροαζόμεν ἐξοστῆκῶς, ἠεροαζόμεν ἄφετος εἰς τὰ κατευναστικά ἀνακλιγίσματα τοῦ συμπάλματος, ἠεροαζόμεν συγκινημένοι ἕως δακρύων. Οὐρανὸς, σελήνη, ὕδατα, ὄρη, κοιλάδες, ἐρείπια, τάφοι, ὄλα συνάμα τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ θεάματός μου, ὄλα ὠμοφύνησαν ἑναρμονίως καὶ προσφῶς μετὰ τὸ μαιρολόγιον ἐκεῖνο τῆς μοναξίας.

Ἐκὼν ἄκων μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀπέπευσα, καὶ, ὄμοι, ἔκτοτε οὐτ' ἐγὼ ἐπανείδον τὴν φίλην γῆν, οὐτὲ ἄλλη νῆξ παρομοία ἐπανέτειλεν, εἰσακούσασα εἰς τὰς προσφωνήσεις μου! Ἀλλ' ἐάν ἢ ὄπτασία παρήλθεν ἀνεπιστρέπτως, τὸ μνημονικὸν ὄμως τῆς καρδίας διασώζει ζωντανὴν καὶ πάλλουσαν ἐτι μίαν τινὰ ἀνάμνησιν τῆς ὄπτασίας αὐτῆς. Ὁ ἀνατολικὸς ἤχος τοῦ ναύτου ἐνεχαράχθη εἰς τὸ μνημονικόν μου ἀνεξαλείπτως, καὶ — παράδοξον! — ὁ ἤχος αὐτὸς κατέστη ἔκτοτε πρὸς ἐμὲ καὶ παρηγάγημα κατανυκτικόν, καὶ ἀλεξιφάρμακον δραστήριον ἀνὰ πᾶσαν τυχοῦσαν δυσθυμίαν. Τὸν ἤχον αὐτὸν ἀναμνηστικῶς βαιῆ τῆ φωνῆ, ὅταν, παρακαλουθῶν ἐρημὸν τι παρθαλάσσιον, ἐμπροσθεν ἐκβρασσομένων κυμάτων, ὑπὸ τὰς πνοὰς λυσσώδους Διέους, συρίζοντός μου εἰς τὰ ὄτα, καὶ περισφενδονίζοντος τὸν ἐπανδύτην μου, ἐρωτῶ ἑμαυτὸν: πρὸς τί περιφέρομαι εἰς ξένην γῆν, τόσον μακρὰν ἀπὸ τὰ λείψανα τῶν πατέρων μου, ἀδιακόπως συμμιγνυόμενος μετ' ἄλλων ἀγνωστον καὶ ἀλλότριον; Ὁ ἀγαπητὸς ἤχος μοι ἐπανέρχεται εἰς τὸ στόμα δόκις ἐπιλάμψη Σεπτεμβριανῆ σελήνη εἰς τὸ στερέωμα, δόκις ἠδύνωσι τὴν σφρησίαν μου θυμιάματα πορτοκαλλαίας, ἢ κιτραίας, μόλις ἐξ ὕψους τοῦ σκοπευτηρίου μου διακρίνω εἰς

τὸν ὑποκειμενὸν αἰγιαλὸν φανὸς ἀλιέων, περιπετομένους ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἐν εἶδει λαμπυρίδων. Τὸν ἑτερέτισα παρὰ τὰς ὄχθας λιμνῶν καὶ ποταμῶν τὸν ἐκόμισα ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν Ἀλπεῶν μετὰ τὴν πληκτικὰρδιον μελωδίαν τοῦ ἐπεχειρήτα νὰ ἀμαυρώσω βέβητον θροντοφάνου καταβράκτου. Παβήσια δὲ τὸ ἄμολογῶ· οὐδὲν ὄργανον μουσικόν, οὐδεμία ἐντεχνος συμφωνία, οὐδὲν ἀνάγνωσμα, ἔστω καὶ τὸ δραματικώτερον, ἐμποιεῖ εἰς τὸ πνεῦμά μου τόσην ἰαματικὴν ψυχαγωγίαν, ὅσην μοι παρέχει ὁ ἀπλούστατος καὶ ἀπεριποίητος ἤχος μου. Ὁ οἰκειότερος, ἀσπειζόμενος, χλευάζου ἐνίοτε τὸ ἀπειρόκαλον τῆς προτιμήσεώς μου· ἀλλ' ὅσοι παραβλέπουν τὰ νήματα, δι' ὧν τὸ μνημονικὸν πολλακίς ἐπίδδει τὴν ἐποψιν φυσικῶν φαινομένων πρὸς τὰ ἐνδύμυχα αἰσθητάματα, οὐτὲ ἀναλογίζονται, ὅτι ἡ καρδία, τὸ μᾶλλον, μετὰ θεῶν, αὐτεξούσιον καὶ ἀνυπότακτον τοῦ κόσμου, ἀποστατεῖ εἰς τοὺς τετριμμένους ὑπογραμμούς· ὅτι ἡ ποίησις ἢ ἀνόθευτος, ἢ ποίησις, ἢ τις εἶνε ὠρισμένη νὰ ἠλεκτρίσῃ τὸν ἄνθρωπον, εἴτε ἀτομικῶς, εἴτε καθ' ὁμάδα, αὐτὴ ἀναβρῶει μᾶλλον ἐκ τῶν παρθενικῶν κόλπων τῆς φύσεως, ἢ ἐκ παραδόσεως διδασκάλων, ἐκ μιμήσεως μιμητῶν.

Ζ*

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΛΜΕΡΣΤΩΝΟΣ

Ἐκ τῆς ἀρτι δημοσευθείσης βιογραφίας τοῦ λόρδου Παλμερστῶνος.

Κατὰ τὸ ἔτος 1853, ὅτε ἡ νόσος χολέρα ἐπέσχεθη τὴν Ἀγγλίαν, αἱ τῆς ἐν Σκωτίᾳ Πρεσβυτεριανῆς Ἐκκλησίας ἀρχαὶ ἀπηύθυνον πρὸς τὸν λόρδον Παλμερστῶνα, πρωθυπουργεῦοντα τότε, ἐπιστολὴν ἕως ὑποδείξωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ὄφειλε νὰ ὄρισῃ ἡμέραν τινὰ ἐθνικῆς προσευχῆς καὶ ταπεινώσεως. Ὁ πρωθυπουργὸς, (κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Γουίλλιαμ, ἕστως παροτρύνων πρὸ μάχης τινὸς τοῦ στρατιώτου αὐτοῦ νὰ ἔχουσι τὰ πιστὰ εἰς τὴν Ἰψίστον, προσέβλεσεν ἐν τέλει τὴν αὐστάσιν νὰ μὴ θραχῆ ἢ πυρτίτις αὐτῶν), ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς διὰ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ:

«Ὁ ὑποκόμης Παλμερστῶν με διέταξε νὰ ἀναγγείλω ὑμῖν τὴν παραλαβὴν τῆς ἐπιστολῆς, δι' ἧς ἐκ μέρους τοῦ ἐν Ἐδιμβούργῳ Πρεσβυτερίου ἐρωτᾶτε ἐάν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ὄρισῃ ἡμέραν τινὰ ἐθνικῆς προσευχῆς καὶ ταπεινώσεως, ἕνεκα τῆς ἐνσκηψάσης χολέρας, συνάμα δὲ νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς εἰς ἀπάντησιν, ὅτι ἀναντιρρήτως μὲν αἱ ἐκδηλώσεις ταπεινῆς ὑποταγῆς εἰς τὰς βουλὰς τοῦ Ἰψίστου καὶ αἱ εἰλικρινεῖς ἐξομολογήσεις τῆς ἀνθρωπίνης μηδαμινότητος οὐδέποτε τοσοῦτον ἀρμόζουσι, ἔσον ὅτε διὰ σκληρῶν δοκιμασιῶν εὐδοκεῖ ἡ Θεία Πρόνοια νὰ παιδεύῃ τὴν ἀνθρωπότητα· ἀλλ' ὅτι ὁ λόρδος Παλ-

μερστῶν δὲν θεωρεῖ τὴν παρούσαν περίστασιν κατάλληλον πρὸς τοιαύτης ἐθνικῆς ταπεινώσεως ἐκδηλώσιν.

Ὁ Πλάστης τοῦ παντὸς ὤρισε νόμους τινὰς τῆς φύσεως, διέποντας τὰ τοῦ πλανήτου ἐν ᾧ διαβιοῦμεν· ἢ δ' εὐπραγία ἢ καὶ ἡ δυστυχία τῆς ἀνθρωπότητος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς τηρήσεως ἢ τῆς παραμειλήσεως τῶν νόμων τούτων. Εἰς ἐξ αὐτῶν συνδέει τὸ τῆς ὑγείας κεφάλαιον μετὰ τῶν ἀναθυμιάσεων, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς συσσωρεύσεως πολλῶν ἀνθρώπων ἐντὸς στενοῦ χώρου, ἢ ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως φυτικῶν ἢ ζωικῶν οὐσιῶν. Κατὰ δὲ τοὺς τοιοῦτους νόμους ἡ ἀναπόσεικτος σχεδὸν συνέπεια τῆς εἰς τοιαύτας ἐπιβλαβεῖς ἀναθυμιάσεις ἐκθέσεως εἶναι ὁ σχηματισμὸς ἢ ἡ διάδοσις τῶν ἐπιδημιῶν.

Ἀλλ' ἡ Θεία Πρόνοια ἠδύκνησε ταῦτοχρόνως ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν ἀνθρωπον ἱκανὸν, ὅπως δι' ἀρμόδιων μέτρων παρεμποδίσῃ ἢ διασκορπίσῃ τὰς τοιαύτας ἀναθυμιάσεις, καθιστῶν αὐτὰς ἀβλαβεῖς. Καθῆκον ἄρα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ πιστὴ τηρήσις τῶν τοιοῦτων τῆς φύσεως νόμων, καὶ ἡ ἐξάσκησις τῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας ἡ Θεία Πρόνοια τῷ ἐχορήγησε πρὸς συντήρησιν τῆς ἐαυτοῦ εὐπραγίας.

Ἡ ἐνσκηψάσα ἡδὴ χολέρα, ἣτις θεῖα χάριτι φαίνεται εἰσερχομένη εἰς τῆς ὑπέσεως τὴν περίσταν, εἶναι φοβερὰ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης δηλοποιήσις ἀνωθεν, ὅτι παρημέλησαν ἐπὶ πολὺ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν καθήκοντα, καὶ ὅτι οἱ ἐπιφορτισμένοι τὰ τῆς καθαριότητος εἰς τοὺς ἡμετέρους συνοικισμούς καὶ τὰ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν αἰτίων νόσου δὲν ἐξετέλεσαν τὰ ἀνατίθεμα εἰς αὐτοὺς χρέη μετὰ τῆς δεούσης δραστηριότητος. Ἡ γνώμη ὅθεν τοῦ λόρδου Παλμερστῶνος εἶναι, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης, ὅπως ἀξιωθῶσι νὰ ἴδωσι ἀναστελλομένην τὴν περαιτέρω τῆς ἐπιδημίας πρόσδοον, ὀφείλουσι νὰ ἐπιμεληθῶσι τοῦ ἐναπολειπομένου μέ-χρη τοῦ προσεχούς ἔαρος χρόνου, πρὸς μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν μέτρων ἀρμόδιων πρὸς καθαρισμὸν καὶ βελτίωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκείας πόλεις ὑπὸ τῶν πενεστέρων κλάσεων κατεχομένων συνοικιῶν, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων ἔχουσι πρὸ πάντων τοιαύτης ἐπιβλέψεως ἀνάγκην, καὶ πρὸς καταστροφὴν τῶν πηγῶν καὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐπιδημίας. Καθόσον, ἐάν αἱ τοιαῦται πηγαὶ καὶ αἰτίαι νόσου ἀφεθῶσιν ὡς ἡδὴ ἔχουσι, ὅα γίνωσι θεσπίζοντες ἀσθενειῶν καὶ θανάτων πρόξενον, ὅσοι καὶ ἀν θελήσῃ, ἠνωμένον μὲν ἀλλ' ἀδρανῆς, νὰ ἐπιδοθῇ εἰς νηστείας καὶ προσευχὰς τὸ ἔθνος ὀλόκληρον. Πρῶτον ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νὰ διαπράξῃ τὰ κατὰ δύναμιν πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ, καὶ κατόπιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν πρὸς τελεσφόρησιν τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ.»

Ἐν Ἀγγλίᾳ.

A. P.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ

Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἀρχῆθεν συνείθιζον οἱ ἄνθρωποι νὰ θερμαίνωνται ποικίλλει ἀναλόγως τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, καθὼς καὶ τοῦ κλίματος τῆς χώρας, ἢν οἰκοῦσι καὶ τῶν ἐκεῖ καυσίμων ὕλων.

Ἐν τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ εἶνε ἐν πολλῇ χρήσει τὸ κινητὸν ἐσχάριον (μαγγάλι), γνωστὸν κατὰ τὴν Δύσιν ὑπὸ τὸ ἰσπανικὸν ὄνομα brasero, σὺνηθεῖς δὲ ἦδη παρὰ Ῥωμαίους, οἵτινες ἔκαιον ἐν αὐτῷ ξύλα εὐώδη ἢ καὶ μύρα.

Ἐν τῇ ἀρκτικῇ Εὐρώπῃ ἔχομεν τὰς γερμανικὰς θερμάστρας καὶ τὰ θερμαγωγία (caloriferæ), ὧν τὰ στόματα πνέουσι πανταχῶς τὴν ὀέρμην.

Ὁ Ἄραψ ἀνάπτει πῦρ παρὰ τῇ σκηνῇ του, δὲ δὲ Κινέζος καταφεύγει εἰς τὰ πύρινα φρέατά του.

Ἐν Ἰσλανδίᾳ, ὑπὸ τὴν λάμπην τοῦ ὄχρου πυρὸς τῆς καιομένης τίρφης διηγείται ὁ πτωχὸς ἀλιεὺς εἰς τὰ τέκνα του τὰς παλαιὰς ἱστορίας τῶν Νορβηγῶν βασιλέων καὶ τῆς ἀρχαίας Σκανδιναυίας τὰ παραμύθια.

Εἰς τοῦ Λάπωνος τὴν κατοικίαν ἢ μᾶλλον τὴν τρύπαν, ὀλίγοι ἀνημμένοι κλάδοι σημύδας ἐπὶ τεσσάρων μεγάλων πετρῶν ἀποτελοῦσι τὴν θερμάστραν ἅμα καὶ τὴν ἐστίαν· καὶ ὁ καπνὸς προτιμᾶ νὰ μὲν μᾶλλον πηγῆρὸς ἐντὸς παρὰ νὰ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μικροῦ καὶ μοναδικοῦ τῆς ἐλεεινῆς κατοικίας φεγγίτου.

Τὸ σημερινὸν θερμαγωγίον ἐγνώριζον ἡδὴ οἱ ἀρχαῖοι· οὐδὲν ἄλλο εἶνε τὸ ὑπόκαυστον. Ἀλλὰ θεσπίζοντες τὸ εἶχον πολὺ ἀτελεῖς καὶ ἐν Πομπηεῖς μάλιστα οὐδὲν ἴχνος τῆς τοιοῦτοτρόπου θερμάνσεως ἀνευρέθη.

Ἡ ἐστία (ντζάκι) ἦτο ἄγνωτος εἰς τε τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Τὸ κλίμα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ῥώμης εἶχε τι ἀξιολογώτερον πασῶν τῶν καυσίμων ὕλων· τὸν ἡλιον ἐκείνον, τὸν θερμαίνοντα πάντας ἀπὸ Καλλίου τοῦ λακκοπλοῦτου μέχρι Διογένους τοῦ κυνικοῦ.

Οἱ Γαλάται, οἵτινες πολὺ ὀλίγον ἠγάπων τὸν καθιστικὸν βίον καὶ προτίμων μᾶλλον τοῦ ποταμοῦ τὰς ὄχθας ἢ τὴν ἐστίαν, δόκις ἠνάγκάζοντο νὰ ἀνάπτωσι πῦρ, τὸ ἠνάπτον κατὰ γῆς καὶ ἐξέρχεται ὁ καπνὸς ἐκ τινος ἐν τῇ στέγῃ ὀπῆς.

Τὸ ἐσχάριον εἶνε τώρα ἐν χρήσει ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Τουρκίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν. Οἱ Τούρκοι τοποθετοῦσι τὸ τανδούρ ἐπὶ ταπητοστρώτου τραπέζης καὶ κάθονται ἔπειτα κύκλῳ, ὡς περὶ τὴν ἐστίαν οἱ Εὐρωπαῖοι, καπνίζοντες τὸ τσιμπούκιον καὶ συνομιλοῦντες.

Ἡ θερμότης ὁμοῦς ἢ ἐκ τοῦ ἐσχαρίου ἀναδίδο-

μένη είνε βλαπτική και δύναται και άσφυξίαν να επιφέρει. Λέγεται ότι ο αυτοκράτωρ Ίουλιανός παρ' άλλων ν' αποθήνη εκ των άνθρακικών άναθυμιάσεων, ως ανέδιδε το εν τῷ δωματίῳ του εσχάριον κατά τινα δριμύνην χειμῶνα, τὸν ὅποιον διεχειμάσαν εν Λουτεκίᾳ, τοὺς σημερινούς Παρισίους. Ἐπὶ εσχάρου εκτείνει και ἡ δύσριγος και ἡδυπαθής κρεώλη, κατά τὰς βροχοεὶρας ἡμέρας, τὰς ὑποτρεμούσας ὡραίας και παχυλάς χειρὰς τῆς.

Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰς ἐστίας. Ταύτας ἐφεύρον κατά τὸν 15' αἰῶνα οἱ Γάλλοι. Ἦσαν δὲ κατ' ἀρχὰς ὑψηλαί και βαθύταται, ἱκαναί ὡστε νὰ ὑποδεχθῶσι τὴν πολυάριθμον οἰκογένειαν και τὸν ταξειδιώτην. Παρ' αὐτῆ εὕρισκε καταφυγὴν ὁ προσκυνητής, και ἀντηχεῖ τὸ γεῖμαμά τῆς ἀπὸ τῶν τρουθαδούρων τὰ τραγούδια.

Ἄν ἦνε πολεμικοί οἱ καιροί, στολιζουσι τὴν ἐστίαν τρόπαια και πανοπλίας και τὴν καθιστάσιν οἰκογενεακὴν δπλοθήκην.

Ἄν οἱ χρόνοι ἔχουσι θρησκευτικὸν χαρακτήρα, εἰκόσιμα ἀποστόλου τινὸς ἢ τοῦ ἁγίου τοῦ χωρίου ἢ τῆς Κυρίας τῆς Παργίας, ὑπεράνω τῆς ἐστίας ἐν τῇ καπνισμένῃ κόγχῃ του ἱστάμενον, καταθεῖται παρερχομένας τὰς γενεάς.

Ἐπειτα, βραδύτερον, τὰ ἦθη γίνονται ἡμερώτερα, ἢ πῆσις ψυχραίνεται, γίνονται αἱ κατοικαὶ πολυτελέστεραι, γίνεται και ἡ ἐστία μικροτέρα και κομφοτέρα. Οὔτε ὅπλα πλέον οὔτε εἰκονίσματα ἐπ' αὐτῆς, ἀλλὰ καθρέπται, κηροπήγια, ὡραλόγια.

Παρθῆλον και οἱ χρόνοι καθ' οὓς ὁ μὲν Λουδοβίκος ὁ Π' ἠναγκάσθη νὰ κατακλίνηται διότι ἡ ἐστία ἐκάπνιζεν ἐν τῷ δωματίῳ του, εἰς τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τὸν Πύργον, ὁ δὲ μέγας διάδοχος του ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ ψύχους εἰς τὰς Βερσαλλίας ὡς ὁ ἔσχατος τῶν ἀνθρώπων.

Και μηχανικοί και ἀργιτέκτονες διάσημοι ἀνέλαβον νὰ βελτιώσωσι τὴν ἐστίαν. Ἄς ἀναφέρωμεν πρῶτον τὸν φιλιάνθρωπον Ῥουμφόρτιον, τὸν εἰσαγαγόντα τὰ γεώμηλα εἰς τὴν Βαυαρίαν και πολλὰ ἄλλα πράξαντα ὑπὲρ τῆς εὐζωίας τῶν πενεστέρων.

Ἐπειτα ἐφευρέθη τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἐστιῶν, ὅπερ εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα πρωσσικαὶ ἐστίαι.

Ἐν Βελγίῳ, ἐν Δανίᾳ, ἐν Ἑλβετίᾳ και ἐν πάσῃ τῇ Γερμανίᾳ μεταχειρίζονται τὴν θερμάστραν, ἥτις ἐνίοτε λαμβάνει ἐν ταῖς χώραις ἐκεῖναις ποικίλας και ὑπερμεγέθει διαστάσεις. Ὁμοιάζουσιν ἔνισαι, ἐκ τῶν παλαιωτέρων μάλιστα, πρὸς μέγιστα κισώτια ἢ πρὸς τάφους Ἰνδικούς ἢ πρὸς φαγηματοφυλάκια.

Εἰς τὴν θερμάστραν δὲν ἔχεις τὴν χαρμητὴν ἐκείνην λάμπην τῆς ἐστίας. Λισθάνεσαι πολὺ τὸ πῦρ χωρὶς νὰ τὸ ἐλέπης ἀρκούντως. Θερμαίνεται πολὺ ἡ κεφαλή και ὄχι ἀρκούντως οἱ

πόδες. Εἶνε θερμαία και μελαγχολικὴ ἡ θερμότης τῆς.

Ἡ Ἄγγλία, ἢ κατ' ἐξοχὴν φίλη τῆς εὐζωίας, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἀποδεχθῆ τὴν ἐστίαν. Ἐτροποποίησαν ὅμως αὐτὴν σύμφωνα πρὸς τὰς ἀνάγκας και τὰς ἐξεις τὰς ἀγγλικὰς. Ἐκεῖ δὲν θά ἴδῃς τὴν κομψότητα και τὸ εὐχαρι τῆς γαλλικῆς ἐστίας. Ἡ ἀγγλικὴ ἐστία, παντάπαι χήρα ξύλων, οὔτε τὰς λαμπούσας ἐκεῖνας φλόγας, οὔτε τὰ σπινθηροβολήματα γνωρίζει, οὔτε τὸ τρήξιμον, τὸ ὅποιον αἶφνης κάμνουσιν οἱ μικροὶ κορμοὶ, τὰ κούτσουρα, τὰ ὅποια φαίνονται ὡς νὰ ἦσαν χρυσᾶ, οὔτε τὸν ἰδιαιτάτον ἐκείνον και γλυκὺν ψίθυρον τῶν ξηρῶν κλαδιῶν, τοῦ πυρὸς τὴν φωνὴν και τῆς ἐστίας τὸ ἄσμα.

Ἡ ἀγγλικὴ ἐστία πληροῦται γεανθράκων, ἀνάπτει, λάμπει και σβέννεται, μεθοδικῶς, τακτικῶς, σιωπηλῶς. Καὶ εἶνε πᾶσα μεταλλινὴ τεχνηέντως πολλὰκις κατεσκευασμένη, ἀλλὰ πάντοτε θερμαία και μελαγχολικὴ. Θερμαίνει πολὺ, τὸ πῦρ αὐτῆς εἶνε λαμπρὸν, τόσον πολὺ, ὡστε θὰ ἐνόμιζες ὅτι μεταλλὸν τι τήκεται, ἀλλ' ἔχει ψυχρὰν τὴν ὕψιν. Φαίνεται ὡς ἂν ἀνθρωπικὸ ἐντὸς ὑαλίνου κώδωνος.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΨΥΛΛΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται θὰ ἤκουσαν ἴσως ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες κατόρθωσαν νὰ ἡμερώσωσι και νὰ γυμνάσωσι ψύλλους και ὅτι οἱ ψύλλοι οὗτοι ἔσυρον μικροσκοπικὰ ἀμάξια και ἄλλα παντοῖα γυμνάσματα ἐξετέλουν. Τὸ πρᾶγμα εἶνε σχεδὸν ἀπίστευτον και ὅμως εἶνε ἀληθέστατον.

Τῇ 4 Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους ἐπεδείκνυε τις ἐν Παρισίοις, ἐν ὁδῷ Vivienne, τοιαῦτα θαυμάσια. Ἐκαστον ἐκτιθέμενον ἀντικείμενον ἦτο ἐπὶ ἰδιαιτέρου πινακίου και ἐφαίνετο μὲν και διὰ γυμνοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, κάλλιον ὅμως ἠδύνατό τις νὰ τὸ παρατηρήσῃ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Πρῶτον μὲν ἐφαίνετο ἀμάξιον σχεδὸν ἀδιόρατον, ἀριστοῦργημα μικροτεχνίας, σφύρμενον ὑπὸ τεσσάρων ψύλλων ἐξευγμένων και στερεῶς συγκρατουμένων διὰ ζωστήριον. Ἐτερος ψύλλος ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἔδρας τοῦ ἀμαξήλατου, λεπτότατον δὲ τι ὡς περ μάστιξ ἦτο προσηρτημένον εἰς τὸν πόδα τοῦ νεοφανοῦς τοῦτου ὁδηγοῦ. Εἰς τὴν θέσιν τὴν ἐπισθεν τῆς ἀμάξης ἐκάθητο ἕκτος ψύλλος. Οἱ ψύλλοι οἱ τελοῦντες χρὴν ἔπαιον ἤθελον φυσικῶς νὰ πηδήσωσιν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο διότι ἐμποδίζοντο ὑπὸ τῶν ζωστήρων αἱ προσπάθειαι των κατέλαγον μόνον εἰς κίνησιν πρὸς τὰ ἔμπρῳς, ἥτις ἔκαμνε τὴν ἀμαξίαν νὰ προχωρῆ. Παρὰ τὴν ἀμαξίαν, δύο ἄλλοι ψύλλοι,

προσηρμοσμένοι ἕκαστος ἐκ τῶν δύο ἐπὶ καθέτου ξυλαρίου, ἐμονομάχου πεισματωδῶς διὰ ξυλίων και μόλις δρατῶν ξιφιδίων. Ἄλλος ψύλλος ἔσυρε μόνος του διὰ κλωσῆς μικρὸν τεχνητὸν ἐλέφαντα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ψύλλος πάλιν ἐκάθητο ἡσυχότατα ὑπὸ μικρὸν κουβούκλιον. Παρέκει μικρὸς ἀνεμόμυλος ἐκινεῖτο ὑπὸ ψύλλου προσηρμοσμένου διὰ τῆς ῥάχσεως ἐντὸς τοῦ μύλου. Διὰ τῆς κινήσεως τῶν ποδῶν του, ὁ ψύλλος περιέτρεφε μικρὸν κύλινδρον ἐπὶ ἀξωνος εὐρισκόμενον, οὔτος δὲ ἐκίνει τὰ πτερὰ τοῦ μύλου. Ψύλλος τις ἔφερε σφαιραν εἰς τὸν πόδα του προσηρτημένην διὰ μικρὰς μεταλλινῆς ἀλύσσεως, ὡς οἱ καταδίκιοι, και ἄλλοτε μὲν πηδῶν τὴν ἔκαμνε νὰ ὑψώνηται, ἄλλοτε δὲ βαδίζων τὴν ἔσυρε μεθ' ἐαυτοῦ. Καὶ ὕδωρ ἦντλει μικρὸς ψύλλος ἀπὸ μικροσκοπικοῦ φρέατος και ὡς ἔππος ἐχρησίμευεν ἄλλος, ἐπ' οὗ διεκρινέτις διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀδιόρατον χάρτινον ἀναβάτην. Τέλος ἡ παράστασις ἔληγε διὰ βολῆς μικροῦ κανονίου, εἰς ὃ ἔθετε πῦρ γενναῖος ψύλλος, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον ὁ ψύλλος ἦτο προσηρτημένος εἰς τὸ ἄκρον ξυλαρίου, ὅπερ ἐστρέφετο περὶ τινὰ ἀξίωνα διέγραφε λοιπὸν κύκλον ὁ ψύλλος και ἐπὶ τοῦ κύκλου εὕρισκετο μικρὸν κανόνιον. Εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τοῦ ξυλαρίου ἐπέρεματο ἀπὸ λεπτοτάτου νήματος ἐκ πλατίνης σταγὼν θεϊκοῦ ὀξέος. Ἄρα ἡ σταγὼν ἐφθάνεν ὑπεράνω τῆς ὀπῆς τοῦ κανονίου ἠγγίξε πρὸς κόνιν τινὰ συγκεκριμένην ἐκ χλωρικῆς ποτάσεως και ζακχάρεως, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἀνάπτει εὐθὺς ἄμα ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸ θεϊκὸν ὀξύ.

Ἡ ἐκθεσις αὐτὴ εἶνε ἀξία μνείας διότι ἐχρηάσθη ἕκτακτος ὑπομονὴ εἰς τὴν κατασκευὴν και παρασκευὴν ὄλων ἐκείνων τῶν θαυμασίων πραγμάτων. Εὐκόλως δὲ θὰ νοήσῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι οἱ ψύλλοι οὗτοι οὐδόλως εἶνε ἡμερωμένοι ἢ γυμνασμένοι ὅπως ἔλεγεν ὁ ἐπιδεικνύων αὐτούς, ἀλλ' ἔκαμνον τὰ πάντα μόνον και μόνον διὰ τῶν προσπαθειῶν, ὡς κατέβαλλον ἴνα ἀνακτῶσιν τὴν ἐλευθερίαν των.

ΤΡΟΦΗ ΧΕΛΙΔΩΝΩΝ

Παρατηρήθη ὅτι αἱ χελιδῶνες φέρουσι τροφήν εἰς τοὺς νεοσσούς των εἰκοσάκις τὴν ὥραν κατὰ συνέπειαν ἐν ζεῦρος τοιούτων πτηνῶν, φέρον οὕτω πως τροφήν ἐπὶ ἐκκαίδεκα ὥρας, ἦτοι ἀπὸ τῆς τετάρτης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς ὀγδόης ἑσπερινῆς, ἐπισιέπτεται ἑξακοσίας τεσσαράκοντα φορὰς τὴν φωλιάν του καθ' ἡμέραν. Ἐκίστην φορὰν οἱ δύο γονεῖς φέρουσι πρὸς τοὺς νεοσσούς των τοῦλάχιστον δέκα ἔντομα, τουτέστιν ἑξήμιλιάδας τετρακόσια τοιούτων καθ' ἡμέραν. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτου πρέπει νὰ προσθέσωμεν ἑξακοσίας μυίας, τὰς ὁποίας οἱ γονεῖς καταναλί-

σκουσι πρὸς ἰδίαν των τροφήν ὡστε μία οἰκογένεια χελιδῶνων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τρώγει ἑπτὰ χιλιάδας, και ἐν ἐνὶ μηνὶ διακοσίας δέκα χιλιάδας ἔντομων. Ἄν δὲ οἱ γονεῖς καταναλίσκωσι μόνον τριάκοντα χιλιάδας ἔντομων, ἔπεται ὅτι οἰκογένεια ἐξ ἑπτὰ τοιούτων πτηνῶν θὰ καταναλώσῃ πεντακοσίας ἑβδομήκοντα ἑξ χιλιάδας ἔντομων κατὰ μῆνα.

Ἐκ τοῦτου καταφαίνεται ὅτι ἑκατὸν οἰκογένειαι χελιδῶνων ἀπαλλάσσωσι μίαν κομφολίην πλέον τῶν πενήκοντα ἑκατομμυρίων ὀχληρῶν και ἐπιβλαβῶν ζωούριων, ἐπ' ὅσον χρόνον καταικίωσιν ἐν αὐτῇ.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ο ΝΩΕ ΚΑΙ Ο ΑΜΠΕΛΩΝ ΑΥΤΟΥ

Ὅταν ὁ Νῶε ἐρύττευεν ἀμπελῶνα, ὁ διάβολος ἦλθε πρὸς αὐτὸν και τοῦ εἶπε: Τί κάμνεις αὐτοῦ;

- Φυτεύω ἀμπελῶνα.
- Καὶ εἰς τί χρησιμεῖς ὁ ἀμπελῶν;
- Ὁ καρπὸς αὐτοῦ, εἴτε χλωρὸς εἴτε ξηρὸς, ἀπεκρίθη ὁ Νῶε, εἶνε καλὸς και γλυκός· ὁ οἶνος δὲ, τὸν ὁποῖον ἐκπιέζει τις ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦτου, εὐφραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.
- Ἄς ἐργασθῶμεν ἐξ ἡμισείας, εἶπεν ὁ διάβολος.
- Δέχομαι, ἀπεκρίθη ὁ Νῶε.

Τί κάμνει τώρα ὁ διάβολος; Ἰηγαίνει και εὕρισκε ἐν ἀρνίον και ἕνα λέοντα, ἕνα χῆτρον και ἕνα πύθηον, τοὺς ἐσφαξε, ἀνακάτωσε τὸ αἷμά των, και με αὐτὸ ἔβραξε τὴν γῆν. Διὰ τοῦτου και ὁ ἄνθρωπος ἐὰν φάγῃ τὸν καρπὸν τοῦ κλήματος, εἶνε καλὸς και ἡμερος ὡς ἀρνίον· ἐὰν πῖνῃ τὸν οἶνον, φαντάζεται ὅτι εἶνε λέων· ἐὰν πῖνῃ συχνὰ, γίνεται χονδρὸς και ἀπεχθὴς ὡς χῆτρος· ἐὰν δὲ μεθύσῃ, φλυαρεῖ, σείεται, και μορφαίνει ὡς πύθηος.

ΔΙΑΤΙ ΤΑ ΠΤΗΝΑ ΤΡΩΓΟΥΣΙ ΧΑΛΙΚΑΣ

Ἐν τῷ στομάχῳ τῶν πτηνῶν εὕρισκονται λιθίδια, τεμάχια χαλίκων, ἄμμος, κτλ. Τὰ πτηνὰ καταπίνουσι τὰ τεμάχια ταῦτα ἐκ συναισθήσεως λογισμένης διότι τοῖς εἶναι ἀπαρακινήτως ἀναγκαῖα και ἄνευ τούτων δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποίησωσι τὰ τρόφιμα.

Ἐπειδὴ τὰ πτηνὰ δὲν δύναται νὰ λειάνωσι τὰ τρόφιμα, ἐνῷ καταβροχθίζουσιν αὐτὰ, τὰ τρόφιμα κατέρχονται εἰς τὸν στόμαχον ἀνέπαφα· ἐκεῖ δὲ χρησιμεύουσιν οἱ χάλικες. Ὁ πρόλοβος εἶναι ὄσλαξ μυώδης, περιβεβλημένος ἐσωτερικῶς με μεμβράναν κερατοειδῆ· δταν τὰ τρόφιμα τοῦ

1. Χρυσόπτερος.

πτηνού, οι κόκκοι λ.χ., εισέρχονται εις τὸν ὄδ-
λακα αὐτὸν, μαλακούνται διὰ τοῦ γαστρικοῦ
χυμοῦ, δι' ἐπανελημμένων δὲ συσολῶν τοῦ προ-
λόβου ἢ θρεπτικῆ οὐσίας τίθεται εἰς κίνησιν. Οἱ
κόκκοι συγκρούονται, πιέζονται, συσπῶνται καὶ
τριβονται ὑπὸ τῶν χαλίκων καὶ τῶν ἄμμων οὐδὲ
περιέγει ὁ πρόλοβος ὥστε συντόμως λειαινόνται,
διαβιβάζονται εἰς τὰ ἐντερα καὶ χωνεύονται.

Παρὰ τοῖς πτηνοῖς ἄρα οἱ χάλικες καὶ ἡ ἄμ-
μος εἰσὶν ὅ,τι οἱ ὀδόντες εἰς τὰ μαστοφόρα ὡς
εἴπομεν δὲ εἰσὶν ἀπαραίτητοι εἰς τὰ πετεινά,
καὶ ἐν τοῖς ὀρνιθοτροφείοις πρέπει νὰ θέτῃ τις
συνεχῶς χάλικας ἢ ἄμμον, διότι ἄλλοι μὲν τῶν
ὑπαρχόντων ἐξαφανίζονται διὰ τῆς συνεχοῦς
προστρίψεως, κατὰ τὴν φύσιν των, ἄλλοι δὲ δια-
λύονται ὑπὸ τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ. Εἶναι ἀνάγκη
τὰ πετεινά νὰ δύνανται νὰ εὐρίσκωσι τὴν ἕλην
αὐτὴν τὴν ἐν τῷ στομάχῳ ἐπέχουσαν θέσιν
ὀδόντων.

Τὸ ἐνστικτικὸν τῶν κατοικιδίων πτηνῶν ὠ-
θεῖ αὐτὰ, ὁσάκις δύνανται νὰ εὐρίσκωσι τεμά-
χια χάλικος ἢ ἄμμου, ἄτινα ἀναπῶσι, νὰ ἐπι-
ζητῶσιν ἀναλόγως θρεπτικὰς οὐσίας, δυναμένας
νὰ λειανθῶσι, δι' οὗ περιεγράψαμεν τρόπον.

Παρατηρητῆς ἐβεβαίωσεν πρὸ μικροῦ ὅτι τὰ
πετεινά τοῦ ὀρνιθοτροφείου τρώγουσι κουραράνι.
Τοῦτο εἶναι ἐβεβαίον, διότι καὶ ὁ Κ. Ἰούλιος
Βενουά ἐβεβαίωσεν πολλὰκις ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως
εἶχε θέσει εἰς τὸ ὀρνιθοτροφεῖόν του τοιαύτην
ἕλην, μετ' ὀλίγου δ' ἡμέρας αὐτὴ εἶχε κατα-
εροχισθῆ.

Τὰ πτηνὰ ἄτινα διαμένουσιν εἰς ὀρνιθοτρο-
φείον ἐστρωμένον μὲ πλάκας ἢ εἰς μέρη ὅπου δὲν
ὑπάρχουσι χάλικες καὶ ἄμμος, πάσχουσι, διότι
ἡ πέψις δὲν δύναται νὰ γίνῃ εὐκόλως· τινὲς δὲ
ἀποδίδουσιν εἰς τὴν αἰτίαν αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν
πετεινῶν τινῶν.¹

Ο ΘΕΟΣ

Κατὰ μίμησιν τοῦ Βερανζέ.

Ὁ Θεὸς ἐνθρονισμένος στὸ οὐράνιον Παλάτι,
τῆς ἡνίας τῶν ἀστέρων εἰς τὰς χεῖράς του ἐκράτει·
ἢ ἢ τὸ τηλεσκόπιόν του εἶδε κάκου μακρινὰ
καὶ τῆς μικροτάτης Γῆς μας τὸν κλανήτην νὰ γυρᾷ,
ἔνα ἕνα τοὺς λαοὺς τῆς κούταξ μετ' ἡν ἀράδα,
καὶ τὴν κεφαλὴν του αἰών, εἶπε θλέπων στὴν Ἑλλάδα·
"Ἄν ἡξέυρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαός,
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

Πλέοντα γαῖρας ποῖθ' αὐ καὶ μὲ τ' ἄρμενα σχισμένα
τὸν ὠδήγησεν ἡ χεὶρ μου εἰς ἀκύμαντον λιμένα·
Μόλις ἔρχισεν γαλήνην καὶ ἀνάπαυσιν νὰ χεῖρῃ,
καὶ ἰδοὺ τῆς ἡσυχίας τὸν ζυγὸν δὲν ὑποφέρει,
Νὰ τὸν γαργαλίζου πάλιν ἄρχισαν μ' ἀσίδουσαι,
καὶ αὐτὸς νὰ γλυκακούῃ βεδιούργων νοουσίας,
Ἄν ἡξέυρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαός,
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

Κέποτα ε' αὐτὴν ταυτῶν, καὶ ἀποῦσιν τὸν ἀνθρώπων
ταῖς ἀστέσις προσευχαίς·
ἔνας ἥλιον γυρεύει, ἄλλος ἕκασταις ἑρογαίς,
Κ' ἄλλος μὲ ζῆνει τοῦ ἄλλου νὰ διαδεγῆ τὸν τύπον.

1. Ἐρασιμ. ἐκ τῶν Ὁ μ ε ρ ο υ.

Ὁ καλεῖς ἐνώπιόν μου τὰ ἐγλήματά του φέρει,
καὶ συνένοχόν του θέλει ὡς κ' ἐμὲ νὰ καταφέρῃ.
Ἄν ἡξέυρη τὸ τί κάμνει ὁ μωρὸς αὐτὸς λαός,
Νὰ μὴν ἦμ' ἕνας Θεός!

ΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὅστις θέλει μυθιστορήματα ἀς ἐγγύφῃ
σπουδαίως εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας· ἐν
αὐτῇ θέλει ἴδει τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὸν οἰκιακὸν
βίον μὲ τὰς ποικιλωτέρας καὶ δραματικωτέρας
αὐτοῦ σκηνάς, τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν μὲ τὰ
ζωηρότερα καὶ τερπνότερα αὐτῆς πάθη, καὶ πε-
ριπλέον ὑπερτάτην τινὰ γοητείαν, τὴν γοητείαν
τῆς πραγματικότητος. Θαυμάζω τὴν φαντασίαν
καὶ ἀρέσκει μοι ὑπερβαλλόντως ἡ δημιουργὸς
αὐτῆς δύναμις, ἥτις ἐκ τοῦ μηδενὸς εἰς τὸ εἶναι
παράγει ὄντα, τὰ ἐμψυχώνει, τὰ χρωματίζει
καὶ τὰ ζωοποιεῖ ἐνώπιόν μας, ἀναπτύσσουσα διὰ
τῶν ὀπτασιῶν τῆς τύχης τοὺς παντοειδεῖς
ὀησαυροὺς τῆς ψυχῆς· τὰ ὄντα ὅμως, ἄτινα
πραγματικῶς ἔζησαν καὶ ἠσθάνθησαν τὰς περι-
πετειὰς ταύτας τῆς τύχης, τὰ πάθη, τὴν εὐφρο-
σύνην καὶ τὰς λύπας, τῶν ὀπτικῶν ἢ ὅσα ἐξασκεῖ
τοσαύτην ἰσχὺν ἐφ' ἡμῶν, τὰ ὄντα ταῦτα, λέγω,
ὅταν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐν τῇ οἰκιακῇ των
ζωῇ τὰ βλέπω, μὲ ἐλκύνουσι καὶ μὲ κρατοῦσιν
ἐτι πλέον ἰσχυρότερον παρὰ τὰ ἐντελέστερα
ποιητικὰ ἢ μυθιστορικὰ ἔργα. Ἡ ζωσα δημιουρ-
γία, τὸ ποίημα αὐτὸ τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τοὺς θεοὺς
αὐτοῦ χαρακτηρᾶς παριστανόμενον, εἶνε ὠραιό-
τερον παντὸς ἀνθρώπινου ποιήματος, καὶ ὁ Θεός
εἶνε ὑπέρτερος παντὸς ποιητοῦ. (Guizot.)

* * * Ὅσακις ὀφείλεις νὰ συζῆς μετὰ τινῶν
καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς παραφροσύνης αὐτῶν,
ἤγουν ὅτε τὸ κυριεῖον αὐτοῦ πάθος, ἐπισκο-
τίζον καὶ αἰσθήσεις καὶ νοῦν, καθίςησιν αὐτοὺς
ἀκρατεῖς ἑαυτῶν, ἀπόφευγε τὴν ἐκρηξίν τῆς παρα-
φροσύνης αὐτῶν δι' ἐπιτηδεῖου τρόπου, εἴτε διὰ
τῆς σιωπῆς σου, εἴτε διὰ τῶν βουεχῶν καὶ πε-
φυλαγμένων λόγων σου, ἢ καὶ διὰ τῆς προσκαί-
ρου ἀπομακρύνσεώς σου. (Zschokke.)

* * * Ἡ εὐφύια πλάττει, ἡ κρίσις δικαιώνει.
Ἡ κρίσις εἶνε ὁ ὀρθὸς λόγος τῆς εὐφύιας, ἥτις
ἄνευ ἐκείνης, δὲν εἶνε ἡ περιβλεπτός τις παρα-
φροσύνη. (Chateaubriand.)

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἐξάλεσις κηλίδων οἴνου.

Ἄν χυθῆ οἶνος ἐπὶ λινοῦ ὑφάσματος ἀρκεῖ νὰ
ἐπιθέσωμεν ἕλας, ἐνώσω αἱ κηλίδες εἰσὶ νωπαί,
ὅπως καθαρίσωμεν αὐτὰς ἐντελῶς. Ἄν ὅμως αἱ
κηλίδες εἶνε παλαιαί, τότε θέτομεν τὸ κηλιδωθὲν
μέρος ἐντὸς γάλακτος θράζοντος ἐπὶ τοῦ πυρὸς
καὶ αἱ κηλίδες θέλουσι τάχιστα ἐκλείψει.

1. Ἄλλεκαθὲρ: Σούτος.
ΑΘΗΝΑΙ.—ΤΥΠΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΣΤΗΡΕΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΑΣ, 4